

JAARVERSLAG 2005

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Bestuurlijke samenstelling	5
Stichtingsbestuur	5
Stichtingsbestuur Fonds Clingendael	5
Clingendael Diplomatic Studies Programme (CDSP)	6
Clingendael European Studies Programme (CESP)	9
Clingendael Security and Conflict Programme (CSCP)	12
Clingendael International Energy Programme (CIEP)	15
Staffbureaus	18
Directie	18
Externe Zaken	18
Interne Zaken	18
Financiële Administratie	18
Internationale Spectator	19
Informatisering	20
Bibliotheek/Documentatie	21
Bijlagen	23
I Activiteiten:	23
Overzicht Cursussen, Seminars, Conferenties van: CDSP, CESP, CSCP; Stafbureau Externe Zaken	24
Bibliotheek & Documentatie	39
II Individuele bijdragen staf Clingendael	40
III CIEP	55
IV Staf Clingendael	57

INLEIDING

.....

Het Instituut Clingendael volgt en analyseert de ontwikkelingen op het gebied van de internationale betrekkingen, in het bijzonder de ontwikkelingen die voor Nederland en voor het Nederlandse buitenlandse beleid in brede zin relevant zijn. Vanuit een geopolitiek perspectief en met de Europese omgeving als belangrijkste geografische kader, wordt binnen een viertal thematisch georganiseerde programma's aandacht gegeven aan: diplomatieke vraagstukken en het functioneren van het multilaterale bestel, veiligheid in ruime zin omschreven, het proces van Europese samenwerking mede in relatie tot de directe omgeving van de EU, en internationale energievraagstukken inclusief de kwestie van duurzaamheid.

Wat betreft de interne ontwikkelingen binnen Clingendael in het jaar 2005 dient op twee zaken te worden gewezen: de implementatie van de herstructurering ten gevolge waarvan drie nieuwe programma's in de plaats zijn gekomen van de afdelingen Onderzoek en Opleidingen, en de financiële problemen van het instituut. Een ander belangrijk feit betreft het aantreden, per 1 september 2005, van een nieuwe directeur: Prof Mr Jaap W. de Zwaan, die tevens deeltijd-hoogleraar Europees Recht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam is.

De herstructurering bracht de oprichting mee van de programma's Clingendael Diplomatic Studies Programme (CDSP), Clingendael European Studies Programme (CESP), en het Clingendael Security and Conflict Programme (CSCP). Deze programma's staan naast het Clingendael International Energy Programme (CIEP) dat sedert 2001 bestaat en in 2005 aan zijn tweede project-periode is begonnen. Door de meer thematische inrichting kan Clingendael zich beter naar buiten toe presenteren en profileren. De inrichting is helderder, en maakt duidelijk waar Clingendael voor staat. De evaluatie van de herstructurering, één jaar na dato, is begin 2006 met een enquête opgestart.

De financiële perikelen die in het voorjaar van 2005 zijn gebleken, hebben de ontwikkelingen binnen het instituut in het verslagjaar in negatieve zin overschaduwd. De oorzaken van de tekorten zijn onder leiding van de nieuwe directeur in kaart gebracht, en maatregelen zijn genomen om een herhaling van dit soort gebeurtenissen in de toekomst te voorkomen. Ook zijn maatregelen genomen die de nodige besparingen hebben opgeleverd. Zonder dat besloten behoefde te worden tot een formele reorganisatie, is het personeelsbestand van het Instituut in 2005 enigszins teruggelopen. Tevens zijn voor de nabije toekomst precieze financiële doelstellingen geformuleerd. Dit gezegd zijnde zal 2006 geen makkelijk jaar zijn. Onder andere zal nauwgezet worden gemonitord of de gemaakte financiële plannen ook werkelijk worden gerealiseerd.

Niettegenstaande deze tegenslagen vallen vele positieve ontwikkelingen te melden. Diverse boeken en zeer veel kleinere publicaties van de hand van Clingendael-medewerkers zijn verschenen. Diverse medewerkers hebben zich gewoerd in de campagne rond de Europese Grondwet, het constitutionele verdrag: tijdens publieke debatten, in de media en via publicaties. In het verslagjaar hebben grote evenementen plaatsgevonden en diverse buitenlandse gasten hebben het instituut bezocht. Het aantal door Clingendael verzorgde training-programma's is verder uitgebreid. Ook is een aanzet gegeven tot een meerjarenprogramma voor het Clingendael onderzoek en opleidingen voor de periode 2006-2009.

Ten aanzien van CDSP is meer in het bijzonder de oprichting van een nieuw tijdschrift, The Hague Journal of Diplomacy, vermeldenswaard. Tevens is een Engelstalige bundel over publieksdiplomatie verschenen. In het najaar van 2005 heeft de 60ste editie van de leergang Buitenlandse Betrekkingen plaatsgevonden. Voorts is een aantal nieuwe MATRA-cursussen ontwikkeld. Ook zijn projecten voor Soedan en Irak tot stand gekomen. 2005 was ook het jaar waarin een reünie is georganiseerd van deelnemers aan de cursus voor jonge Oost-Europese diplomaten die inmiddels zijn 15^e verjaardag heeft gevierd.

In april 2005 heeft de CESP-startconferentie rond het thema 'Nederland aan zet: professionele belangenbehartiging in een Unie van 25 plus' plaatsgevonden. Tevens is een mooie evaluatie van de Nederlandse inspanningen rond het zogenoemde Haags Programma gereed gekomen. Dit programma betreft de justitie- en binnenlandse zaken samenwerking van de Europese Unie en is in november 2004 onder Nederlands voorzitterschap tot stand gekomen. Tevens heeft CESP opnieuw tal van cursussen verzorgd voor ambtenaren van Haagse ministeries en uit het buitenland. De traditionele voorzittersconferenties, aan het begin van een nieuw EU-voorzitterschap, waren ook in 2005 weer goed bezocht.

Het onderzoek van CSCP heeft een aantal substantiële Nederlands- en Engelstalige publicaties opgeleverd. De samenwerking met TNO in het kader van het Clingendael Center for Strategic Studies (CCSS) is verder ontwikkeld. Ook het conflict en wederopbouw onderzoek dat bij de Conflict Research Unit (CRU) plaatsvindt, ontwikkelt zich voorspoedig. In het kader van CSCP zijn in het verslagjaar weer een aantal prestigieuze cursussen verzorgd, waaronder de LTD (Leergang Topmanagement Defensie) en LIPO (Leerprogramma Internationale Politie Oriëntatie). De LTD wordt vanaf 2005 zelfs geheel vanuit Clingendael georganiseerd.

Voor al deze en andere activiteiten zij verwezen naar de rapportage van de afzonderlijke Clingendael programma's.

Ook met partnerinstituten, in binnen- en buitenland, werd in het verslagjaar samengewerkt. Zo ontwikkelt de Haagse Academische Coalitie ('The Hague Academic Coalition'), waarvan Clingendael een van de oprichters is, zich voorspoedig. Via dit samenwerkingsverband kan Clingendael deelnemen aan activiteiten die complementair zijn aan, maar ook nuttig zijn voor, de core business van het instituut. Via deelneming kan Clingendael ook bijdragen aan het profiel van de stad Den Haag als internationaal centrum voor peace and justice. Met zusterinstellingen in het buitenland werden de betrekkingen verstevigd. Tevens werden opnieuw vele onderhandelingscursussen georganiseerd, in het kader van het International Negotiation Project.

De Directie prijst zich gelukkig met de goede samenwerking met het Algemeen Bestuur van het Instituut. Het bestuur is in het verslagjaar regelmatig bijeen gekomen, waarbij de financiële problemen natuurlijk een rol speelden. Ook met de Ondernemingsraad is in het verslagjaar steeds op constructieve wijze samengewerkt. Verder is de Directie erkentelijk voor de samenwerking en de steun die is ondervonden van de ministeries van Buitenlandse Zaken (Eenheid Strategische Beleidsplanning) en van Defensie (Afdeling Toekomstverkenningen).

Ten slotte wordt melding gemaakt van een droeve gebeurtenis. Aan het eind van 2005 tekenden zich bij Hans van der Meulen, werkzaam bij het CESP en vanaf de oprichting in dienst bij Clingendael, de symptomen aan van een ernstige ziekte. Onze gewaardeerde collega en oud-redactielid van de Internationale Spectator is na een ziekbed op 8 maart 2006 overleden. Hij is 64 jaar geworden.

Jaap W. de Zwaan
Directeur

BESTUURLIJKE SAMENSTELLING

Stichtingsbestuur

Aan het eind van het verslagjaar was de samenstelling van het Bestuur als volgt:

mr H. van den Broek (voorzitter)
mr. W.O. baron Bentinck van Schoonheten
mw prof.dr M. den Boer
prof.dr H.W. van den Doel
luitenant-generaal b.d. Prof. B.A.C. Droste
drs R.W. Meines
mr E.H. Pijnacker Hordijk
cdra b.d. drs B. de Ruiter (penningmeester)
mr J.H. Schraven
generaal b.d. A.K. van der Vlis
drs D. Vriesendorp
prof.dr. J.W. de Zwaan (secretaris)

Stichtingsbestuur Fonds Clingendael

Aan het eind van het verslagjaar was de samenstelling van het Bestuur als volgt:

mr drs H. Langman (voorzitter)
mr W.F. Dutilh
mr W.O. Russell
cdra b.d. drs B. de Ruiter (penningmeester)
M.E.R. barones de Vos van Steenwijk-Groeneveld, lic. (vice-voorzitter)
prof.dr J.W. de Zwaan (secretaris)

Onderzoek en publicaties

CDSP onderzoek in het verslagjaar moet worden gezien tegen de achtergrond van een tweetal ontwikkelingen. In de eerste plaats was dit het startjaar voor de inrichting van Clingendael in drie nieuwe programma's. CDSP onderzoek in 2005 moet dan ook bovenal worden gezien als een continuering van het lopende onderzoek zoals dat plaatsvond in de oude afdelingen onderzoek en opleidingen. In de loop van het jaar is geleidelijk in de richting gewerkt van een duidelijker profilering van het onderzoek, wat heeft geresulteerd in de opstelling van een meerjarenplan met drie onderzoeksthema's: i) multilateralisering van de internationale betrekkingen en 'global governance'; ii) innovatie in de diplomatieke praktijk; en iii) Nederlands buitenlands beleid. In de tweede plaats werd onderzoek in 2005 uitgevoerd in een klimaat van financiële onzekerheid voor Clingendael als geheel. Dit resulteerde in extra druk op onderzoekers en diegenen die opleidingen als hoofdtaak hebben om een bijdrage te leveren aan de inkomsten van het Instituut.

De CDSP onderzoeksresultaten voor 2005 zijn ondanks het klimaat van verandering en financiële tegenspoed zondermeer goed te noemen. Deels is in 2005 geïnvesteerd in langdurig onderzoek – vier boeken zullen in de eerste helft van 2006 verschijnen als resultaat van onderzoek dat geheel of grotendeels in het verslagjaar is afgerond. Het zijn studies over het VN beleid ten aanzien van non-proliferatie, de islamitische sharia, en een studie over staat en geweld. Daarnaast is voorbereidend werk verricht ten behoeve van onderzoek over 'global governance' en consulaire zaken, waarover in het volgende verslag zal worden bericht.

CDSP publiceerde in 2005 *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* (Palgrave-Macmillan). Dit boek vormt de afronding van de tweede fase van een langlopend project dat in 2006 wordt voortgezet. In het kader van dit 'public diplomacy' project werd in november in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken een tweedaagse internationale conferentie georganiseerd waaraan elf kleine en middelgrote landen deelnamen. In het verslagjaar zijn een groot aantal wetenschappelijke en overige substantiële artikelen verschenen, zowel in Nederlandse als internationale vakbladen. In de laatstgenoemde categorie *Foreign Policy*, *NATO Review*, *Place Branding*, *The Journal of Common Market Studies* en *Crossing Borders*. De onderwerpen waarover CDSP staf heeft geschreven zijn zeer divers. Ze bestrijken onder meer de Verenigde Naties, regionale internationale organisaties, internationale betrekkingen in de transatlantische regio, de politieke islam, en diplomatie. In Nederland werd het meest gepubliceerd in de *Internationale Spectator*. Onderzoek in opdracht werd verricht voor de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (WRR), de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) en het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Een aantal leden van het programma heeft een bijzondere bijdrage geleverd aan het publieksdebat door optredens in de media, met zeer veel optredens voor radio, TV en de schrijvende pers. CDSP staf was in 2005 met zo'n 15 opiniestukken ook zichtbaar in nationale dagbladen, waaronder *NRC Handelsblad*, *De Volkskrant* en *Trouw* en *Het Financieele Dagblad*.

De eigen Engelstalige publicaties zijn een uitdrukking van de CDSP investering in internationale netwerken. Het Programma heeft in 2005 tweemaandelijks de internationale *Discussion Papers in Diplomacy* uitgebracht, waaronder het honderdste nummer in deze succesvolle serie met bijdragen van auteurs uit 25 landen. CDSP is ook begonnen met een serie Engelstalige papers geschreven door eigen CDSP staf. Van de *Clingendael Diplomacy Papers* zijn in het eerste jaar vijf nummers verschenen. De onderwerpen variëren van een onderzoek naar de ordening van de internationale betrekkingen tot de hervorming van de VN en de relatie met de NAVO, *track-two* diplomatie en public diplomacy – allemaal thema's die direct aansluiten bij het lopende internationale debat. In 2005 is ook veel tijd gestoken in de voorbereidingen voor publicatie van een eigen internationaal wetenschappelijk tijdschrift. *The Hague Journal of Diplomacy* zal in het voorjaar van 2006 in de Verenigde Staten en Nederland worden gepresenteerd. CDSP staf zit ook in de redactieraad van verschillende andere internationale tijdschriften: *Diplomacy & Statecraft*, *Place Branding* en *Security Dialogue*.

Tot slot enkele opmerkingen in de personele sfeer. De onderzoeksformatie is in het licht van de financiële situatie van het Instituut tijdelijk met 1 fte teruggebracht door vervroegde uittreding van Dick Leurlijk. Overigens blijft Leurlijk wel aan CDSP verbonden als Visiting Senior Fellow, net zoals Bart Tromp. Vermeldenswaard is zeker ook dat Maurits Berger met de voltooiing van een academisch proefschrift de graad van doctor heeft behaald. Twee medewerkers hebben voor een langere periode onderzoek gedaan in Zwitserland en Oostenrijk.

Opleidingen, seminars

In het verslagjaar zijn een groot aantal nieuwe opleidingsprojecten en activiteiten gerealiseerd. Hiermee werd de internationale reputatie van Clingendael als diplomatieke academie verder versterkt. De integratie van opleidingen en onderzoek in het Clingendael Diplomatic Studies Programme had verder tot gevolg dat op een aantal dwarsverbanden nieuwe thema's en doelgroepen aangeboord konden worden. Zo vond er een Zomerschool 'Muslims in leadership' plaats, die gezamenlijk met Forum en de Haagse Hogeschool werd georganiseerd, evenals een Matra alumniconferentie over 10 jaar sociaal-maatschappelijke transformatie in Midden en Oost-Europa plaats.

In het najaar van 2005 werd de 60ste editie van de Leergang Buitenlandse Betrekkingen (LBB) op feestelijke wijze gevierd. Daterend van 1967, is de LBB verreweg de langstlopende opleiding van Clingendael. Sinds twee jaar is de LBB voornamelijk gericht op de Nederlandse internationale beleidspraktijk en trekt naast jonge academici ruim voldoende particuliere deelnemers. Met een leergang internationaal beleid voor het ministerie van LNV en de tweejarige Masters International Relations and Diplomacy met de Universiteit Leiden biedt Clingendael een aantal stevige producten op de postdoctorale opleidingsmarkt aan.

Op het gebied van open inschrijvingsprogramma's heeft CDSP het aanbod enigszins versterkt. Hoewel de vruchten daarvan pas echt zichtbaar zullen worden in 2006, was er een goede inschrijving op twee nieuwe producten: de Engelstalige seminars 'persuasive writing' van anderhalve dag en een vierdaags seminar in 'international negotiations'.

Bijna 190 buitenlandse diplomaten hebben het afgelopen jaar meegedaan aan één van de elf diplomatieke programma's van het CDSP. De nieuwe lidstaten van de EU, de Balkan en Turkije en Oost-Europa konden terecht in drie Matra-programma's. Nieuw was een programma voor beleidsadviseurs internationale zaken van verschillende ministeries uit Kosovo. Voor Azië werden programma's voor Centraal-Azië, Afghanistan, Mongolië en Indonesië uitgevoerd.

Uniek waren de projecten voor Soedan en Irak. Deze opleidingen zijn gericht op de opbouw van nieuwe diplomatieke diensten en staan heel dicht bij de actuele internationale agenda. Bovendien zijn de resultaten meteen zichtbaar in de vorm van plaatsingen op (nieuwe) diplomatieke missies en capaciteitsopbouw in diplomatieke training.

Dit laatst genoemde punt is onderdeel van een strategie om meer aandacht te geven aan de ‘zuidelijke’ diplomatieke dimensie van de Europese Unie. Een missie naar het Jordan Institute for Diplomacy in Amman leidde tot een samenwerkingsverband in de training van junior diplomaten. Met Marokko werd een voorschot genomen op projectactiviteiten in 2006. Ten slotte mag niet onvermeld blijven dat met de diplomatieke academies in Roemenië en Bulgarije aan een nieuw hoofdstuk in de institutionele samenwerking is begonnen. Hier kwam de nadruk duidelijker te liggen op ondersteuning in veranderingsprocessen en strategische ontwikkeling.

Inleiding

Het jaar 2005 markeert het eerste jaar waarin in de nieuwe programmastructuur het Clingendael European Studies Programme (CESP) actief is. De start van het nieuwe programma werd opgeluisterd met een startconferentie die op 27 april werd gehouden, met als titel *Nederland aan zet; professionele belangenbehartiging in een Unie van 25plus*. Tijdens deze conferentie werd met in het bijzonder beleidsmakers van gedachten gewisseld de positie van Nederland binnen de uitgebreide Europese Unie en over de gevolgen van de uitbreiding voor de Nederlandse belangenbehartiging binnen de EU. Met het thema van deze startconferentie is een van de in het beleidsplan 2005 genoemde prioritaire onderwerpen van het CESP-activiteitenprogramma genoemd. Naast de positie van Nederland en de Nederlandse belangenbehartiging gaat het dan om de institutionele en constitutionele ontwikkeling van de Unie in samenhang met het proces van ratificatie van het grondwettelijk verdrag en de relatie tussen de EU en de haar omringende landen. Bij dit laatste staat in het bijzonder het Europese Nabuurschapbeleid centraal.

Ook voor het CESP geldt dat de uitvoering van het plan van activiteiten in het bijzonder gedurende de tweede helft van het verslagjaar is beïnvloed door de extra druk tot 'inverdienen', hetgeen heeft geresulteerd in extra activiteiten op het terrein van opleidingen en in de vorm van opdrachtonderzoek. Een tweede kanttekening is dat het Nederlandse referendum en het nee tegen de Europese grondwet ook een groot beslag hebben gelegd op de beschikbare personele capaciteit, in de vorm van media-optreden, de organisatie van en betrokkenheid bij publieksevenementen en publicaties.

Onderzoeksresultaten

De volgende publicaties en onderzoeksresultaten verdienen vermelding. Inzake de positie van Nederland en het Nederlandse optreden binnen de Unie verscheen de eerste paper in de serie Clingendael European Papers *Chairing the enlarged European Union*, waarin een analyse van het Nederlands raadsvoorzitterschap wordt gegeven mede met het oog op mogelijke lessen die daaruit te trekken zijn voor de Nederlandse belangenbehartiging in het algemeen. Deze zelfde thematiek, maar dan toegespitst op de Nederlandse rol als voorzitter bij de totstandkoming van het zogeheten 'Haags Programma' stond centraal in de A4-publicatie *Met gezwinde spoed; het Nederlandse EU-voorzitterschap en het Haags Programma voor vrijheid, veiligheid en recht* (verschijningsdatum januari 2006). De positie van Nederland en vooral dan de veranderende Nederlandse houding ten aanzien van het Europese integratieproces (mede in het licht van het nee tegen de grondwet) werden besproken in de publicatie *Europese politiek in Nederlands vaarwater; kronieken en commentaren* (uitgeverij van Gorcum). Bijzondere vermelding verdient hier een lopend dissertatieonderzoek naar de Nederlandse EU-belangenbehartiging (promotie 30 maart 2006), waarvan de publicatie via Amsterdam University Press wordt uitgebracht. Eveneens in 2006 zal over het vraagstuk van coördinatie van EU-beleid in verschillende lidstaten een vergelijkende studie worden uitgebracht. Over de Nederlandse positie in de EU en de wijze van belangenbehartiging werden tevens tal van korte publicaties geschreven. Ook werd op dit onderwerp een adviserende bijdrage geleverd in het

kader van het Interdepartementaal Programma Andere Overheid – Rijksbrede Takenanalyse (Gemengde Commissie Sturing EU-aangelegenheden).

Korte publicaties en commentaren werden ook geschreven over het Nederlandse nee tegen de Europese grondwet. In deze analyses werd vooral ingegaan op de achtergronden van het nee, en op de gevolgen daarvan voor de positie van Nederland en het Europese integratieproces. Het derde thema - de externe betrekkingen van de Europese Unie- werd besproken in de publicatie *Stuck in the middle; the shared neighbourhood of the EU and Russia, 2000-2005* (Clingendael European Papers serie), waarin wordt ingegaan op de positie van Oekraïne, Wit-Rusland en Moldavië als regio tussen de EU en Rusland. Over dit thema werd ook een bijdrage geleverd aan het AIV-advies *De nieuwe Oostelijke buurlanden van de Europese Unie* (AIV-advies nr. 44). Het onderzoek naar de relatie met de omringende regio heeft in 2005 een verdere stimulans gekregen met de komst van een uit Turkije afkomstige *research fellow*, die in het bijzonder onderzoek zal doen naar de relaties met de zuidelijke nabuurschaplanden.

In de tweede helft van 2005 werd gestart met een aantal onderzoeksprojecten in opdracht van ministeries. Het ging hierbij om opdrachten van de ministeries van VROM en V&W, waarbij o.a. de problemen inzake de implementatie van EU-regelgeving, de inzet van nieuwe EU-beleidsinstrumenten, en het hedendaagse concept van *EU-governance* en de gevolgen daarvan voor nationale ministeries worden bestudeerd.

Opleidingen

Het CESP opereert op een concurrerende markt waarbij vooral opdrachten vanuit de rijksoverheid moeten worden verworven. In 2005 werden in dit kader maatwerk cursussen verzorgd voor 'vaste' opdrachtgevers als de ministeries van EZ, SZW, V&W, LNV en BZ, VROM, Justitie. Tevens werd het Europese traject voor de rijkstrainees verzorgd en werd een aandeel geleverd in de opleiding van trainees van het ministerie van defensie. In het verslagjaar werd een pilot gegeven voor een maatwerk cursus ten behoeve van het ministerie van OCW. Deze zal -naar nu bekend is- in 2006 tot vervolgoopdrachten leiden. Helaas werd in het verslagjaar de tender voor het algemene EU-concours verloren. Het CESP heeft in antwoord daarop een eigen *EU-crash course* ontwikkeld (met succes gegeven in 2006). Dit initiatief is mede bedoeld om de eerdere investering in het concours-trainingsprogramma niet verloren te laten gaan. Ook buiten Nederland werd een aantal EU-training workshops verzorgd, o.a. in Duitsland, Hongarije, Slowakije, Polen, Rusland, Estland, Bulgarije en Turkije.

Naast de korte maatwerk- en traineeprogramma's werd een viertal *langlopende* trainingsprogramma's verzorgd. Behalve de Leergang Nieuwe Lidstaten werd twee keer de cursus *How to operate in Brussels* (MTEC-cursus) ten behoeve van vakdepartementen uit de nieuwe en kandidaatlidstaten gegeven. Een interessante nieuwe doelgroep werd bereikt met het programma ten behoeve van Chinese diplomaten dat in opdracht van het ministerie van buitenlandse zaken werd uitgevoerd: *Chinese walls and fortress Europe*. Daarnaast werd vanuit het CESP een substantiële – ook begeleidende – bijdrage geleverd aan de in samenwerking met de Universiteit Leiden verzorgde *mastersopleiding* (zie ook verslag CDSP)

Evenementen

Afgezien van de genoemde startconferentie zijn vanuit het CESP de volgende conferenties en seminars georganiseerd. Ten eerste, de zogeheten *voorzitterschapconferenties* zowel bij aantreden van het Luxemburgse voorzitterschap (7 februari 2005) als het Britse (11 juli 2005). Beide vonden plaats in samenwerking met het bureau externe zaken. Tevens werd in het kader van de campagne inzake het referendum over de *Europese grondwet* in samenwerking met de EBN een viertal publieksevenementen over dit document georganiseerd, waarbij de doelgroep vooral uit jongeren

bestond. Op 21 juni 2005 werd onder verantwoordelijkheid van het CESP de bijeenkomst *Effectief multilateralisme in een tijdperk van multipolariteit* gehouden; dit bij gelegenheid van het afscheid van Fred van Staden. Ook moet de in opdracht van het ministerie van buitenlandse zaken en het Britse EU-raadsvoorzitterschap georganiseerde zogeheten 'subsidiariteitsconferentie' *Sharing power in Europe; striking the right balance between EU and member state action* genoemd worden. Deze conferentie (Den Haag, 17 november 2005) die georganiseerd werd in samenwerking met het Royal Institute of International Affairs Chatham House bracht een Europees gezelschap van politici, academici, beleidsmakers en journalisten bijeen, met als doel om van gedachten te wisselen over de mogelijkheden tot en modaliteiten van een verdeling van bevoegdheden tussen de lidstaten en de Unie. Tot slot kan gewezen worden op de zogeheten CESP-*actualiteitenseminars*, waarvan er in het verslagjaar een tweetal is georganiseerd; beide keren na afloop van de Europese Raad op respectievelijk 20 juni 2005 en 19 december 2005.

Overige activiteiten

Naast de reguliere activiteiten ten behoeve van het eigen programma zijn CESP-stafleden actief betrokken geweest bij opleidingsactiviteiten van de andere programma's. Ook werd colleges verzorgd ten behoeve van externe partijen (o.a. Ecorys, de Haagse Hogeschool, een collegereeks ten behoeve van de Erasmus-universiteit, en de universiteiten van Utrecht, Maastricht, Leiden en Antwerpen). De resultaten van het onderzoek werden verder uitgedragen via lezingen, bijdragen aan (internationale) conferenties, participatie in onderzoeksnetwerken (o.a. TEPSA) en optreden ten behoeve van de media. In het kader van participatie in uitwisseling is een medewerker van het CESP tijdelijk gedetacheerd bij het ministerie van buitenlandse zaken, in het bijzonder ter ondersteuning van de strategische planningscapaciteit aldaar. Tot slot werd een actieve bijdrage geleverd aan advisering (o.a. de AIV).

CLINGENDAEL SECURITY AND CONFLICT PROGRAMME (CSCP)

Onderzoek

Het onderzoek binnen het CSCP richtte zich in 2005 op de volgende drie terreinen: conflict en wederopbouw; defensie en internationale veiligheid, en: terrorisme en crisisbeheersing. Het betrof hier zowel onderzoek gefinancierd uit subsidies als additioneel gefinancierd contractonderzoek. Wat dit laatste betreft, werd gebruik gemaakt van een 'business portal', het Clingendael Center for Strategic Studies (CCSS). Hierin wordt samengewerkt met beleidsteams van TNO's kerngebied 'Defensie en Veiligheid'. Het gaat hierbij veelal om onderzoeken voor diverse ministeries met een korte doorlooptijd. De reputatie die het CSCP in combinatie met het CCSS in 2005 heeft opgebouwd geeft aanleiding voor 2006 een groei te verwachten in het aantal onderzoeksopdrachten. Het conflict en wederopbouw onderzoek is grotendeels ondergebracht bij de Conflict Research Unit (CRU). De CRU verricht vooral subsidie gefinancierd onderzoek voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken, maar is daarnaast ook betrokken bij additioneel gefinancierd contractonderzoek voor onder meer de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en het Britse Department for International Development (DFID).

Publicaties

Onderzoek op bovengenoemde terreinen leidde tot diverse substantiële Nederlands- en Engelstalige publicaties. De volgende boeken, rapporten en bijdragen in bundels verdienen bijzondere vermelding: Rob de Wijk, *The Art of Military Coercion en Supermacht Europa*, beide verschenen bij Mets & Schilt te Amsterdam; Edwin Bakker, 'Nederlandse: Expansives Sicherheitskonzept, moderate Europäisierung', in: Glaessner en Lorenz (eds.), *Europäisierung der Inneren Sicherheit*, Wiesbaden: VS Verlag; Marcel de Haas, *Russian-Chinese military exercises and their wider perspective: Power play in Central Asia*, Russian Series, Swindon: Conflict Studies Research Centre en de Nederlandse Defensie Doctrine, redactie Defensiestaf/Marcel de Haas, Zwolle: Plantijn Casparie.

De CRU heeft over 2005 in totaal 19 projecten uitgevoerd, waaruit 23 publicaties zijn voortgekomen. Bijzondere vermelding verdienen de volgende publicaties: Suzanne Verstegen, Luc van de Goor and Jeroen de Zeeuw, *The Stability Assessment Framework - Designing Integrated Responses for Security, Governance and Development*, CRU Occasional Paper in samenwerking met het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken, Den Haag: NIIB Clingendael; Emeric Rogier, *No More Hills Ahead? The Sudan's Torturous Ascent to Heights of Peace*, Clingendael Security Paper Nr.1, Den Haag: NIIB Clingendael.

Seminars

Het CSCP organiseerde in 2005 diverse expertbijeenkomsten en (internationale) seminars op het gebied van conflict en wederopbouw, en defensie en terrorisme. De Conflict Research Unit (CRU), die deel uitmaakt van het CSCP, verzorgde onder meer bijeenkomsten op het gebied van gender in

crisisbeheersingsoperaties. In samenwerking met TNO en het Amerikaanse Center for Strategic and International Studies (CSIS) werd een internationaal seminar georganiseerd rond terrorisme. Tevens werden meerdere bijeenkomsten georganiseerd in opdracht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, waaronder de internationale expertbijeenkomst 'Saudi Arabia's Insecure Future in International Perspective' en de workshop 'Weaponization of Space'. In opdracht van het Ministerie van Defensie werd o.a. in april 2005 het symposium 'The Netherlands Armed Forces and Cruise Missiles', en in december 2005 het symposium 'Taking stock: Enhancing European Military Capabilities within the EU and NATO' georganiseerd. Ook werd samengewerkt met verschillende NGOs, zoals in het geval van het seminar 'The NPT and the 2005 Review Conference', waarbij het Middle Powers Initiative betrokken was. Verder werden door individuele medewerkers tientallen lezingen gegeven buiten Clingendael.

In het kader van de werkzaamheden van de CRU zijn in totaal zo'n 12 bijeenkomsten georganiseerd, waarvan een aantal internationale bijeenkomsten speciale melding verdient. Zo is in Nairobi, Kenia, een International Conference on The Future of Democracy Assistance georganiseerd. In samenwerking met het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken, Harvard University en de Social Science Research Council (SSRC) heeft de CRU een tweedaagse internationale expertbijeenkomst georganiseerd inzake risico's van HIV/AIDS voor veiligheid en 'governance'. In Kabul, Afghanistan, is in samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken een bijeenkomst georganiseerd met als thema Afghanistan 2005 and Beyond: Prospects for Improved Stability, dit met medewerking van het Center for International Cooperation (New York). Met betrekking tot de thematiek van 'faith based peacebuilding' heeft de CRU in samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken een internationale expertbijeenkomst georganiseerd onder de noemer International Conference on Donors and Faith-Based Peace-Building. Verder werden door individuele medewerkers tientallen lezingen gegeven buiten Clingendael.

Cursussen

In 2005 was opnieuw sprake van een breed aanbod van cursussen voor zeer uiteenlopende doelgroepen. De meeste CSCP-cursussen werden uitgevoerd in opdracht van derden of samen met andere instanties. Op het terrein van defensie en internationale veiligheid werden voor het Ministerie van Defensie diverse cursussen verzorgd voor militairen die deelnemen aan peacekeeping operaties. Voor personeel dat uitgezonden wordt naar het Midden-Oosten werd op het Instituut Defensie Leergangen (IDL) de United Nations Truce Supervision Organization-cursus (UNTSO) gegeven.

Daarnaast werden diverse maatwerkcursussen verzorgd voor defensiepersoneel in het kader van hun inzet in Kosovo, in Kongo en in het kader van de Strategic Response Force. Andere beproefde opleidingen zoals de cursus crisisbeheersing (CCB) en de cursus internationale veiligheid (CIV) bleken in 2005 onveranderd succesvol. Goede ervaringen werden ook opgedaan met de module 'Vredes- en Veiligheidsvraagstukken' die onderdeel vormt van de Hogere Defensie Vorming (HDV). Het betreft hier een 9-weekse opleiding die officieren (rangsniveau Majoor/LTZ-1) voorbereid op het vervullen van hogere functies binnen de Nederlandse krijgsmacht. Ook is het CSCP nauw betrokken bij de Leergang Topmanagement Defensie (LTD). In deze leergang worden deelnemers voorbereid op vervullen van topfuncties binnen Defensie. Ten slotte verzorgde het CSCP een drieweekse cursus op het gebied van Good Governance met deelname van Indonesische politiefunctionarissen, militairen én parlementsleden. Met deze cursus werd het project "Good Governance and the Role of Armed Forces in a Democracy", dat tussen 2002 en 2005 werd uitgevoerd, afgesloten.

Verder werden diverse cursussen georganiseerd voor Nederlandse politiefunctionarissen, waaronder het Leerprogramma Internationale Politie Oriëntatie (LIPO), en meerdere trainingen op het gebied van terrorisme en radicalisering. Het CSCP leverde ook een bijdrage aan de gemeenschappelijke Masteropleiding 'International Relations and Diplomacy' van de Universiteit Leiden en het instituut Clingendael, in de vorm van de cursus 'Security and International Law'.

Overige activiteiten

In het afgelopen jaar hebben experts van het CSCP opnieuw een bijzonder actieve bijdrage geleverd aan nieuwsduiding en maatschappelijke discussies rond veiligheidsvraagstukken. Naast tientallen mediaoptredens waren medewerkers van het CSCP actief als inleider of forumlid tijdens politieke en maatschappelijke debatten over actuele onderwerpen als ‘Irak’, ‘Afghanistan’, terrorisme, conflicten in Afrika en postconflict wederopbouw. Tenslotte kan worden genoemd dat het CSCP via individuele experts een belangrijke bijdrage leverde aan diverse overlegorganen (Venusberggroep, CEPS/IISS European Strategy Forum) en aan maatschappelijke organisaties op het gebied van internationale veiligheid (Atlantische Commissie, Nederlands Helsinki Comité). Tenslotte kan worden genoemd dat de CRU via haar individuele experts een bijdrage leverde aan diverse overlegorganen en aan maatschappelijke organisaties op het gebied van internationale veiligheid (onder meer de Stuurgroep Veiligheidssamenwerking en Wederopbouw en het Grote Meren Platform).

CLINGENDAEL INTERNATIONAL ENERGY PROGRAMME (CIEP)¹

Het in 2001 gestarte Clingendael International Energy Programme (CIEP) is op 1 januari 2005 aan haar tweede project periode begonnen. Deze periode loopt van 2005 tot het eind van 2008. Elf van de twaalf betrokken instellingen van de eerste projectperiode (vanuit het bedrijfsleven; Shell Nederland, Gasunie Transport and Trading (GTS), NUON, NAM, ING Barings, Vopak Oil Logistics Europe & Middle East B.V., Rotterdams Havenbedrijf, Energie Beheer Nederland en Oranje-Nassau Groep en vanuit de overheid het ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van VROM) blijven het CIEP ook in deze tweede periode ondersteunen. Daarnaast zijn er een aantal nieuwe instellingen betrokken bij het CIEP; uit het bedrijfsleven: Essent, Eneco, BP, Wintershall, Total Nederland en Ministerie van Buitenlandse Zaken.

CIEP doet onderzoek, verzorgt korte opleidingen en vervult een forumfunctie voor overheden, non-gouvernementele organisaties, het bedrijfsleven, de politiek, de academische wereld, de media en andere belanghebbenden in het energiedebat. Door het verrichten van onderzoek, het geven van publieksvoorlichting en het verzorgen van opleidingen en lezingen levert het CIEP een structurele bijdrage aan de maatschappelijke discussie over de internationale politieke en economische ontwikkelingen in de energiesector (olie, gas, duurzame energiebronnen en elektriciteit). Energie speelt een zeer belangrijke rol in de internationale politiek en diplomatie. De energievoorziening is van strategisch belang voor zowel consumerende als producerende landen en heeft in het verleden herhaaldelijk geleid tot internationale spanningen. Tevens heeft CIEP een functie als kenniscentrum. Het onderzoek en de activiteiten van CIEP concentreren zich rond drie thema's.

Ten *eerste*, het thema van de regulering (liberalisering en privatisering) van energiemarkten binnen de Europese Unie (thema A). De liberalisering van deze markten is al enige tijd gaande maar bij lange na nog niet afgerond. Hoe de markt er uiteindelijk zal komen uit te zien (producenten, distributienetwerk en aanbieders) zal na verloop van tijd pas duidelijk worden. Zowel de markt als de toezichhoudende instanties zullen nog ingrijpende wijzigingen moeten ondergaan. De schepping van een vrije Europese energiemarkt roept vragen op over voorzieningszekerheid, de prijsvorming en het toezicht op de handel in energie, en de duurzaamheid van energiedragers in relatie tot het milieuvraagstuk. Binnen het thema lopen er twee projectgroepen, gas en elektriciteit, waarin ook externe experts participeren. De 'gasgroep' heeft in 2005 een aantal papers gepubliceerd waarin aandacht wordt besteed aan de toenemende behoefte in de markt aan opslag en flexibiliteit, de internationale ontwikkelingen in vraag en aanbod van gas en voorzieningszekerheid vraagstukken. In oktober 2005 vond een seminar plaats over de behoefte aan seizoensopslag in de Europese gasmarkt. De kennis van het CIEP op gas gebied wordt ook ingebracht in een tweetal projecten (Gas to Power and Regulation) voor de internationale conferentie van de International Gas Union (IGU) die in Juni 2006 in Amsterdam zal plaatsvinden. De resultaten van deze projecten zijn vastgelegd in een tweetal papers. Op het gebied van elektriciteit zijn er verschillende papers gepubliceerd en vond in februari 2005 een seminar plaats over eigendomssplitsing in de Nederlandse elektriciteitssector en in april een seminar over regionale elektriciteitsmarkten in Europa.

¹ Het CIEP brengt separaat een eigen jaarverslag uit, dat voorbehouden is aan goedkeuring door het Bestuur van de Stichting Fonds Instituut Clingendael.

De 'gasgroep' en 'electriciteitsgroep' zullen in 2006 worden gecontinueerd. Op dit thema worden meerdere publicaties en activiteiten verwacht op het gebied van Europese marktontwikkelingen en reguleringsvraagstukken.

In mei 2005 werd het boek 'Dertig Jaar Nederlands Energiebeleid: van Bonzen, Polders en Markten naar Brussel zonder Koolstof', van Jacques de Jong, Ed Weeda, Theo Westerwoudt, Aad Correljé (CIEP Energy Publication, The Hague, Clingendael Institute, May 2005) gepresenteerd aan Minister van Economische Zaken ZE mr. L.J. Brinkhorst.

In december 2005 hield de heer J. Vasconcelos, voormalig voorzitter van de European Council of European Regulators een Clingendael Energy Lecture on 'EU energy markets and liberalisation'.

Ten *tweede*, de internationale economische en geopolitieke context van de olie- en gasmarkten, met bijzondere nadruk op de voorzieningszekerheid van energie van de Europese Unie (thema B). Uitgangspunt bij dit programma-onderdeel is de sterk toenemende energie importafhankelijkheid van de Europese Unie. Tegelijkertijd zal het aanbod op de internationale markten steeds meer afkomstig zijn uit een beperkt aantal landen. Ook andere (economische) grootmachten als de V.S., Japan en China worden met gelijke problemen geconfronteerd. Dit maakt toenemende concurrentie tussen consumerende landen en/of regio's waarschijnlijk. Daarnaast is zorg over de politieke stabiliteit van een aantal exporterende landen van olie en gas. Deze ontwikkelingen hebben ertoe geleid, dat in consumerende landen energie voorzieningszekerheid weer hoog staat op de politieke agenda. Centraal staat dan ook de vraag welke politieke ontwikkelingen bedreigend zijn voor de energiezekerheid van de Unie en met welk beleid de voorzieningszekerheid van de EU kan worden geoptimaliseerd. In 2005 werd het CIEP door de ontwikkelingen in de internationale energiemarkten zeer veel gevraagd voor lezingen en bijdragen aan conferenties en studies van derden. Ook de media raadpleegden medewerkers van het CIEP regelmatig over de ontwikkelingen. Binnen dit thema werd verder vooral in opdracht onderzoek gedaan of naar aanleiding van een opdracht. In vervolg op de studie voor de Europese Commissie (2004) werden de verhaallijnen verder ontwikkeld. Uiteindelijk werd een deel van het onderzoek verricht in opdracht van de adviesraden AIV en AER. Ten behoeve van het advies Energie en Buitenlandsbeleid werden toekomstscenario's ontwikkeld op het gebied van Geopolitiek en Energie. Deze studie is in december 2005 afgerond. De publicatie is begin januari 2006 beschikbaar gekomen. Daarnaast participeerde het CIEP in een studie van de Eurasiagroup in New York, Managing Strategic Surprise, met een hoofdstuk over energie. In september 2005 werden de resultaten van de studie gepresenteerd op een conferentie in New York. Een geactualiseerde versie van de studie zal in 2006 bij Cambridge University Press (VK) verschijnen. In 2005 werd ook begonnen met een studie samen met ECN met over het ontwikkelen van een voorzieningszekerheidsstandaard met de bedoeling voorstellen aan te reiken om te komen tot een andere benadering van het beleid, niet langer meer per brandstof maar geïntegreerd, dan tot nu toe. De resultaten van deze studie zullen in 2006 worden gepresenteerd. Verder werd er samen met het CCSS gewerkt aan scenario's voor China, waarbij het CIEP de kennis inbracht op gebied van energie.

Het CIEP streeft er in de tweede project periode naar een grotere rol te kunnen spelen in Brussel en uit te groeien tot een Europees platform. Het CIEP werkt in de bepaling van haar strategie en uitbouwen van haar contacten samen met het European Policy Centre (EPC).

Het *derde* onderzoeksthema (thema C) richt zich op de relatie tussen energie en duurzame ontwikkeling. De belangrijkste onderwerpen binnen dit thema zijn klimaatverandering en ontwikkelingsvraagstukken in minerale economieën, hoewel ook aandacht wordt besteed aan innovatie, energie-armoede en (sociaal) verantwoord ondernemerschap. De onderwerpen hebben sterke correlaties met onderwerpen uit de andere twee thema's.

Het succes van het beleid t.a.v. klimaatverandering is afhankelijk van een tweetal factoren. Ten eerste, of nieuwe technologie succesvol kan worden geïmplementeerd (innovatie) en ten tweede, of de internationale gemeenschap zal slagen in het ontwikkelen van een gezamenlijk en coherent

klimaatbeleid. De CO₂-emissies in de wereld zullen naar verwachting stijgen, wat bij een ongewijzigd beleid ingrijpende consequenties heeft. Hoewel de opbouw van CO₂ in de atmosfeer voor een groot deel voor de rekening komt van de ontwikkelde landen, zullen snel groeiende economieën van landen met een grote bevolking, zoals China, India en Brazilië, de bulk van de emissies veroorzaken in de toekomst. In dit licht bezien, kunnen klimaatsverandering, internationale betrekkingen, innovatiebeleid, economische groei in ontwikkelingslanden en de reductie van energiearmoede in de wereld niet los van elkaar worden gezien. De scenario's die in 2005 zijn ontwikkeld zullen ook worden uitgewerkt binnen het thema C.

In 2005 werd gestart met een 'sustainable energy group' naar het voorbeeld van de gas- en elektriciteitsgroep. Deze groep initieert activiteiten voor onderzoek en seminars. In 2005 werden twee Nieuwe brandstoffen conferenties georganiseerd, in juni en december 2005.

In 2005 is begonnen met *1-daagse trainingsmodules* op basis van de 3 onderzoeksthema's. Op deze wijze wil het CIEP met korte trainingsfaciliteiten zowel een onderwijs als een actualiteitsfunctie combineren. In 2006 zullen deze trainingen worden voortgezet. Ook zullen de modules op aanvraag door instellingen en bedrijven in-house worden aangeboden. In het onderwijsprogramma van het Energy Delta Institute (EDI) in Groningen zijn fellows en stafleden van het CIEP actief. Deze bijdrage zal mogelijk in 2006 worden uitgebreid door een bijdrage te leveren aan een executive masterprogramma over gasmarkten. Het CIEP zal ook een bijdrage leveren aan diverse opleidingen binnen Clingendael.

De resultaten van het CIEP onderzoek en begeleidende informatie bij activiteiten worden door het CIEP vooral publiekelijk gemaakt via haar website, welke een belangrijk beleidsinstrument is in haar functie als kenniscentrum.

STAFBUREAUS

.....

De herstructurering van de Afdeling Onderzoek en Opleidingen in de Programma's CDSP/CESP/CSCP is de belangrijkste organisatorische vernieuwing van het jaar 2005 geweest, maar ook bij de aansturende en ondersteunende stafbureaus van het Instituut hebben structuurwijzigingen plaatsgevonden. Daarnaast hebben zij een aantal belangrijke personele veranderingen ondergaan.

Per 1 januari 2005 is een *Stafbureau Directie* ingesteld bestaande uit de Directeur, Plaatsvervangend Directeur (drs. P.W. Meerts), Directiesecretaresse (mw. J.A. Gerharz) en de Personeelsconsulent (mw. M.C. Mennes) van het Instituut. De belangrijkste personele verandering binnen dit bureau is de directeurswisseling per 1 september 2005: het uittreden van Prof. dr. A. van Staden en het aantreden van Prof. dr. J. W. de Zwaan, tevens hoogleraar Europees Recht aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Per 5 september is de heer M.L. Blankestijn als Adviseur Financiële Zaken aan het directiebureau toegevoegd.

Het Stafbureau Externe Betrekkingen heet sinds 1 januari 2005 *Stafbureau Externe Zaken*. Waar voorheen de Plaatsvervangend Directeur tevens als Bureauhoofd EB fungeerde, is vanaf de eerste januari mw. drs. A.C. Gans Hoofd Stafbureau Externe Zaken. Per 1 december 2005 is de medewerker van EZ, mw. E.H. Houpt, met FPU gegaan, waarmee een einde kwam aan haar jarenlange bijdrage aan de public relations en de conferenties van Clingendael.

De *Internationale Spectator* heeft, wat de vaste staf aangaat (de eindredacteurs drs G.J. Telkamp en drs P.A. Schregardus), geen verandering ondergaan. Wel trad een nieuwe hoofdredacteur aan, te weten de nieuwe Directeur de heer De Zwaan.

Ook het *Stafbureau Bibliotheek en Documentatie* is qua staf ongewijzigd gebleven met mw. S. van Ankeren als Bureauhoofd, mw. drs. A. C. Molenaar als medewerker en mw. E. Oliehoek als assistent. Het Stafbureau ressorteert sinds 1 juni onder de Plv. directeur.

Veranderingen hebben plaatsgevonden in de Stafbureaus Bedrijfsvoering (dat sinds 1 januari van het verslagjaar de naam *Stafbureau Interne Zaken* draagt) en *Informatisering*. Per 1 juni vertrok het Hoofd van het Stafbureau Interne Zaken, de heer R.E. de Boer. Zijn functie werd tot 31 december waargenomen door het Hoofd Stafbureau Informatisering, drs. G.W. van der Velden. Door deze personele unie functioneerden beide bureaus de-facto als één geheel. De staf van beide bureaus bestond voorts uit dhr. B. Martinez Mayans / dhr. C.H.M.J. Smeets (respectievelijk help desk en website medewerker), dhr. A.H.I.M. Nieuwenhuis (huismeester) / dhr. A. Drost (logistiek medewerker) en mw. M.J. Velders / mw. E. Oliehoek / mw. N. Verbon (baliemedewerkers/telefonisten).

Het Stafbureau *Financiële Administratie* werkte ook in 2005 onder zijn eigen Bureauhoofd, de heer S. Boeijharat (boekhouder) met mw. H.S. Gangadajal als boekhoudassistent. In het voor- en najaar werd het bureau bijgestaan door stagiaires van de Haagse Hogeschool en in het najaar kwam daar de Adviseur Financiële Zaken dhr. Blankestijn bij.

Op 1 januari 2005 werd het nieuwe organisatiemodel ingevoerd. Volgens dit model werden de afdelingen Onderzoek en Opleidingen vervangen door drie thematische programma's, te weten het Clingendael Diplomatic Studies Programma, het Clingendael European Studies Programma en het Clingendael Security and Conflict Programme.

Uiteraard had deze herstructurering veel gevolgen voor het personeel. Oude samenwerkingsverbanden werden opgeheven en vervangen door nieuwe. In 2006 zal een enquête de gevolgen van de herstructurering voor de medewerkers in kaart brengen.

Het personeelsbestand heeft in de loop van het jaar 24 mutaties ondergaan waarvan 13 indiensttredingen en 11 uitdiensttredingen.

4 medewerkers maakten gebruik van de FPU regeling, 3 medewerkers namen ontslag en van 2 medewerkers werd de tijdelijke aanstelling niet verlengd.

Een medewerker werd voor een periode van 1 jaar gedetacheerd bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Van 2 medewerkers eindigden hun detacheringperiode bij het Instituut.

In september 2005 trad de nieuwe directeur, prof. dr J.W. de Zwaan aan.

In 2005 waren 7 werknemers bij het Instituut gedetacheerd door het Ministerie van Defensie en 1 werknemer door het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

In de loop van het jaar werden 13 stagiaires de gelegenheid geboden in het kader van hun studie een stage bij het Instituut te lopen.

In 2005 werd besloten in het kader van 'Individuele keuzemogelijkheden in het arbeidsvoorwaardenpakket (IKAP)' de mogelijkheid van de 40-urige werkweek voorlopig op te schorten. Aan de werknemers werd de mogelijkheid van een 38-urige werkweek aangeboden. Hiervan maakten de meesten gebruik.

Instituut Clingendael heeft met ingang van 1 januari 2005 haar regeling kinderopvang aangepast aan de wettelijke regeling. Van deze regeling maakten 11 werknemers gebruik.

INTERNATIONALE SPECTATOR

Het jaar 2005 (jaargang 59) stond in het teken van diverse veranderingen en vernieuwingen bij de Internationale Spectator. Zo werd per 1 januari de eigen website (www.internationalespectator.nl) operationeel (op deze site, waartoe de abonnees via een speciale code toegang kunnen krijgen, zijn alle bijdragen vanaf 2000 integraal beschikbaar) en kreeg het blad een nieuwe opmaak. Het omslag werd iedere maand voorzien van een geësceneerde foto in zwart-wit, die aansluit op het (cluster-)thema of op een van de artikelen in de desbetreffende aflevering; bovendien kreeg het binnenwerk een wat pregnanter aanzien, met een nieuwe opmaak van de artikeltitels en het gebruik van zg. 'streamers'. Voorts volgde prof.dr J.W. de Zwaan per 1 september prof.dr A. van Staden op als hoofdredacteur. Het afscheid van de oude hoofdredacteur werd gevierd met de uitgave van een speciaal dubbelnummer van juli/augustus, waaraan enkele tientallen Clingendaelers bijdroegen.

Ten vervolge op de enkele jaren geleden ingeslagen weg heeft de Internationale Spectator in het jaar 2005 in al zijn afleveringen een specifieke thematiek behandeld, in de vorm van clusters van artikelen, te weten: de transatlantische spanningen en de NAVO (januari); handel en wandel in Latijns-Amerika (februari); het Europees grondwettelijk verdrag (maart); het afbrokkelend imago van Nederland in de wereld (april); Vlaanderen/België (mei); de EU en de VN-Veiligheidsraad (juni); Europa na het afwijzen van de Europese grondwet in Nederland en Frankrijk (september); China als opkomende supermogendheid (oktober), de positie van Nederland in de wereldeconomie (november); en de publieke opinie over Europa (december). Bovendien werd – zoals hierboven al aangegeven – ter gelegenheid van het afscheid van hoofdredacteur prof.dr A. van Staden een speciaal dubbelnummer (juli/augustus) over 'Orde in het wereldbestel' uitgegeven, geheel gevuld met artikelen van de wetenschappelijke staf van Instituut Clingendael.

Bij de vaststelling van deze thema's en de selectie van de artikelen heeft de redactie van de Internationale Spectator ook in 2005 de volgende leidraad voor redactioneel beleid gehanteerd: het volgen, en waar mogelijk stimuleren, van het openbare debat over internationale zaken, in het bijzonder de Nederlandse buitenlandse politiek. Daarnaast heeft de redactie getracht elke aflevering in thematisch en geografisch opzicht zo gevarieerd mogelijk te maken.

In dit redactioneel proces is vooral een actief acquisitiebeleid gevoerd en werd bovendien de grote hoeveelheid spontaan aangeboden kopij telkens aan strenge kwaliteitseisen getoetst. Verder is de redactie voortgegaan met een stringente toepassing van de paginabeheersing. De omvang van de artikelen is zoveel mogelijk beperkt tot een gemiddelde van 4-5 pagina's in druk. Dit is mogelijk gebleken door met geïnviteerde auteurs vooraf goede afspraken te maken over de omvang van hun bijdragen en daarnaast streng te redigeren. Zo is in 2005 een totaal van 696 pagina's verbruikt: 636 pagina's, d.w.z. het reguliere aantal door uitgeverij Koninklijke Van Gorcum aan de Internationale Spectator ter beschikking gesteld, plus 60 extra pagina's ten behoeve van het speciale juli-augustusnummer, die extern werden gefinancierd.

In de 696 pagina's van jaargang 59 kwamen 153 Nederlandse en 30 buitenlandse auteurs (van wie 19 uit Vlaanderen/België) tot 179 bijdragen: in de vorm van columns (10), artikelen (104), besprekingsartikelen (3), boekbesprekingen (50), reacties op eerder gepubliceerde artikelen in de rubriek Respons (10) en opiniestukken (2); de Rubriek Signalementen (voorheen: Boekaankondigingen), onder redactie van dr Fenna van den Burg, verscheen 10 keer en bevatte korte aankondigingen van in totaal 51 boeken. Enige artikelen werden door de eindredactie uit het Engels vertaald.

De kernredactie, bestaande uit de hoofdredacteur en de beide eindredacteurs, kwam (nagenoeg) wekelijks bijeen. Driemaal: op 17 februari, 17 mei en 1 november, vond een vergadering van de voltallige algemene redactie (van 16 redacteurs) plaats. Behalve de opvolging van de hoofdredacteur bleef de samenstelling van de algemene redactie ongewijzigd.

Mw dr F. van den Burg heeft in 2005 de redactievoering van de rubriek 'signalementen' voortgezet. De eindredactie heeft in de periode september-december wederom gastvrijheid geboden aan een stagiaire van de Rijksuniversiteit Groningen, t.w. mw Laura H. de Jong.

De aanlevering van de bijdragen aan de Internationale Spectator is nagenoeg geheel via e-mail tot stand gekomen. Dit heeft tot extra actualisering geleid.

Het abonneebestand is in 2005 nagenoeg stabiel gebleven. Met een vaste verspreiding van nog altijd meer dan 2.000 exemplaren blijft de Internationale Spectator, daarbij ondersteund door zijn uitgever Koninklijke Van Gorcum te Assen, zich goed handhaven op de tijdschriftenmarkt.

INFORMATISERING

In 2005 hebben de websites een nieuwe lay-out gekregen en is de indeling aangepast aan de nieuwe organisatiestructuur. Alle sites zijn nu doorzoekbaar via trefwoorden, (titel)woorden en auteursnamen. Voor de uitgever van de Internationale Spectator, Van Gorcum, is een afzonderlijke module ontwikkeld waarmee de uitgever abonnees op afstand toegang kan geven tot het gedigitaliseerde Spectator archief. (jaargangen 200-2005)

In het voorjaar is een nieuw bijgebouw, Clingendael 12, ingericht en met het Clingendael-netwerk verbonden. De ict-infrastructuur is gedeeltelijk vernieuwd en uitgebreid. Onder meer zijn alle netwerkswitches vernieuwd, en zijn er vier afdelingscopiers, een nieuwe centrale repromachine alsmede een nieuwe digitale telefooncentrale aangeschaft.

Er zijn twee cd's met cursusdocumenten vervaardigd:

Matra training for European Cooperation (MTEC) June 6 – June 17, 2005

Matra training for European Cooperation (MTEC) October 31 – November 11, 2005.

Verschillende trainingen zijn geëvalueerd middels een elektronisch evaluatiesysteem.

Het bureauhoofd Informatisering trad in de periode mei-december op als interim-hoofd Interne Zaken wat betreft het beheer van de gebouwen en logistieke zaken.

BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIE

Zoals steeds vroegen de vaste taken van het Bureau ook dit jaar de meeste tijd. Deze taken bestaan uit het beheer van de bibliotheek, het invoeren van boeken; tijdschriftartikelen en grijze literatuur in de catalogus; het onderhouden van het krantenknipselarchief; het beantwoorden van vragen van cursisten, bezoekers en medewerkers; en het zoeken naar en ver/bewerken van informatie op het Internet. BiDoc leverde dit jaar alle “links” voor diverse doelgroepen via al dan niet besloten websites van Clingendael. De diverse literatuurlijsten die door het Bureau op de website worden gepubliceerd werden wat onderwerpen betreft beter op elkaar afgestemd zodat het bijhouden daarvan wat eenvoudiger werd.

Het Stafbureau ging steeds pro-actiever de programma's bij hun activiteiten ondersteunen. De medewerkers konden onderzoeksprofielen opgeven, waarna de BiDoc-medewerkers zo goed mogelijk de relevante literatuur en documenten uit de dagelijkse informatiestroom selecteerden. Deze proef bleek een groot succes en pro-actieve attendering zal zeker een belangrijker bestanddeel van de taken worden. Voor onderzoeksactiviteiten als het security sector reform-project van de CRU, alsmede het onderzoek naar de wenselijkheid van één ministerie van Veiligheid werd alle literatuur opgezocht en aangeleverd. Ook bij het samenstellen van readers voor diverse opleidingen was het Bureau behulpzaam. Dat varieerde van het zoeken naar enkele losse documenten tot het zelfstandig bepalen en leveren van de volledige inhoud. Ook werden, zoals in voorgaande jaren, de meest gebruikte artikelen en documenten opgeslagen en geïndexeerd.

Op verzoek van het CESP werd een geannoteerd overzicht samengesteld van alle websites binnen de Europese instellingen die van belang zijn als men de besluitvorming wil volgen.

In mei bezocht mw. van Ankeren, in het kader van het MATRA-project dat sinds vorig jaar loopt, voor de eerste maal het Diplomatieke Instituut in Sofia om de voortgang van het documentatiecentrum aldaar te evalueren. Daar gaf zij tevens de cursus “Using the WWW effectively” aan ambtenaren van het Ministerie van Buitenlandse Zaken aldaar. Over de bevindingen m.b.t. het documentatiecentrum werd uitgebreid gerapporteerd.

Voor het nummer van de Internationale Spectator, dat als geschenk voor het afscheid van de vertrekkende Directeur werd samengesteld, maakte de BiDocStaf een overzicht van zijn publicaties tijdens zijn periode bij Clingendael. Wegens ruimtegebrek kon deze lijst echter niet geplaatst worden. Er waren verschillende factoren die de klassieke bibliotheektaken veel arbeidsintensiever dan normaal maakten.

In februari werd er een schimmelexplosie geconstateerd in de kelder waar de oudere jaargangen van de tijdschriften en deel van de boeken staat opgeslagen. De omvang van het probleem en de gevolgen ervan moesten derhalve geïnventariseerd worden. Het werd duidelijk dat redden van de collectie een kostbare zaak zal worden, terwijl opslag binnen het gebouw evenmin zonder meer mogelijk is. Het ruimtegebrek dwong ook dit jaar tot het afstoten van een deel van de boeken.

Welk deel van de kelderinventaris behandeld moet worden en welk deel afgestoten of elders opgeslagen is in 2005 nog niet beslist.

Dat had alles te maken met de financiële problemen die het Instituut als geheel troffen. Ook het BiDoc hield de kosten kritisch tegen het licht en stelde een aantal bezuinigingen voor. Tevens werd een betere korting op de boekenprijs bedongen.

De online toegang tot tijdschriften zou vanaf medio 2005 gebruiksvriendelijk via één portaal, dat door de tijdschriftenagent werd aangeboden, moeten verlopen. Implementatie bleek echter een zeer moeizaam en tijdrovend proces. Aangezien dat niet de enige problemen waren met deze leverancier werden de leveringsvoorwaarden van diverse andere agenten onderzocht. Nadat alle kosten en dienstverleningsverschillen met elkaar vergeleken waren werd inderdaad besloten om over te stappen.

De komst van een nieuwe directeur was de aanleiding om een zo volledig mogelijk overzicht van alle ontwikkelingen rond het Bureau op papier te zetten. Dit document werd tevens gebruikt om (nieuwe) leden van de Bibliotheek- en Documentatie Commissie, die onder een nieuw mandaat een doorstart maakte, op de hoogte te stellen.

Een belangrijk inzicht was dat de reorganisatie van het Instituut en de diverse problemen rond het beheer van BiDoc, waaronder ook een steeds grotere versnippering van activiteiten, een herbezinning op de taken van het Bureau noodzakelijk maken. Om beter te kunnen bepalen wat nu eigenlijk de kerntaken van BiDoc moeten zijn, schreef het Hoofd een discussiestuk.

In het kader van de herstructurering van de organisatie werd besloten dat het Bureau Bidoc vanaf 2005 rechtstreeks onder de Adjunct-Directeur zal gaan vallen met mw. Van Ankeren als hoofd.

BIJLAGEN

I ACTIVITEITEN

Overzicht Cursussen, Seminars, Conferenties

Januari

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
11 en 12 januari 2005	Defensie trainees	CSCP	Arnold Bakker	Clingendael	4	20
12 januari 2005	UNISCA	CDSP	Ron Ton	UvA	1	200
12 t/m 14 januari 2005	LIPO III, Module 5	CSCP	Roos Toxopeus	Clingendael	6	14
17 januari t/m 16 februari 2005	Diplomaten uit Irak	CDSP	Ute Seela	Clingendael	48	14
17 januari t/m 26 mei 2005	Leergang Topmanagement Defensie	CSCP	Bart van Gameren	IDL	190	10
17 januari 2005	Bijeenkomst Tuberculose Fonds	EZ	Anna Gans	Clingendael	1	40
20 t/m 21 januari 2005	LNV - 4, module VI	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	4	12
26 januari 2005	Bijeenkomst Partners van Nederlandse Ambassadeurs	EZ	Anna Gans	Clingendael	2	110
31 januari 2005	Seminar UK/EU Voorzitterschap	EZ	Paul Meerts	Brussel	2	15

Februari

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
1 februari 2005	Bijeenkomst Directie Afrika, Ministerie van Buitenlandse Zaken	EZ	Elizabeth Houpt	Clingendael	1	15
2 februari t/m 4 maart 2005	Leergang Nieuwe EU-lidstaten	CDSP/CESP	Hinke Pietersma/Peter van Grinsven	Clingendael	47	14
6 t/m 12 februari 2005	ADEPT/HOB/Croatië	CESP	Rob Boudewijn	Clingendael	10	5
7 februari 2005	Seminar UK/EU Voorzitterschap	EZ	Paul Meerts	Londen	2	15
7 februari 2005	Conferentie Luxemburg Presidency of the European Union	CESP	Jan Rood	Clingendael	1	120
8 februari 2005	Bijeenkomst Afd. Westelijke Balkan, Ministerie van Buitenlandse Zaken	EZ	Elizabeth Houpt	Clingendael		
9 februari 2005	Seminar Ownership unbundling of energy companies	CIEP	Christoph Tönjes	Clingendael	2	100
14 t/m 16 februari 2005	Young Development - Justitie	CESP	Mendeltje van Keulen	Rijksacademie/Brussel	6	14
14 februari 2005	Werkbezoek Minister H.J.G. Kamp van Defensie	EZ	Elizabeth Houpt	Clingendael	1	12

14 t/m 16 februari 2005	Module IV, EU Onderhandelen, EU Diplomaten	EZ	Paul Meerts	Milaan	6	30
15 februari 2005	Bijeenkomst Franse Ministerie van Defensie	EZ	Anna Gans	Clingendael	2	120
15 t/m 17 februari 2005	Defensie trainees	CSCP/CESP	Arnold Bakker/Peter van Grinsven	Clingendael	6	20
16 t/m 18 februari 2005	LIPO III, Module 6	CSCP	Roos Toxopeus	Clingendael	6	14
17 t/m 18 februari 2005	LVN - 4, module VII	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	4	12
18 februari 2005	MONUC CIVPOL	CSCP	Rob Vijsma	Clingendael	2	3
18 februari 2005	Leergang Defensie van ROI	CESP	Rob Boudewijn	Noordwijk	1	25
21 februari t/m 15 april	Indonesië Junior Diplomaten	CDSP	Simone Eysink	Clingendael	78	18
22 februari 2005	Workshop Indonesië	CSCP	Uli Mans	Jakarta	2	50
22 t/m 24 februari en 1 t/m 3 maart 2005	Cursus Crisisbeheersing	CSCP	Arnold Bakker	Clingendael	6	19
24 februari 2005	Imuna	CDSP	Ron Ton	Clingendael	1	18
24 februari 2005	Workshop EU coördinatie/Cross	CESP	Mendeltje van Keulen	Boedapest	1	50
28 februari 2005	College plus lezing Internationaal Onderhandelen, Studentenvereniging	EZ	Paul Meerts	Universiteit van Antwerpen	1	60

Maart

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
2 maart 2005	The NPT and Reviewconference	CSCP	Edwin Bakker	Clingendael	1	40
3 maart 2005	Brainstormsessie Strategische Visie	CCSS	Rob de Wijk	Min. Van Defensie	1	
3 t/m 4 maart 2005	Rijkstrainees	CESP	Rob Boudewijn	Campus Den Haag	4	25
4-5 maart 2005	Conferentie Local Knowledge for Peace Consolidation, i.s.m. CSCP/CRU/RAWOO	EZ	Anna Gans	Novotel	6	40
7 maart 2005	Workshop Strategische Planning	CCSS	Michel Rademaker	Clingendael	1	12
7 maart 2005	Seminar UK/EU Voorzitterschap	EZ	Paul Meerts	Brussel	2	15
8 maart 2005	Workshop EU Onderhandelen	EZ	Paul Meerts	Vrije Universiteit, Brussel	1	20
10 t/m 11 maart 2005	Rijkstrainees	CESP	Mendeltje van Keulen	Campus Den Haag	4	25

15 maart 2005	Energy Training Module I: Energy and Geopolitics	CIEP	Femke Hoogeveen	Clingendael	3	20
16 t/m 18 maart 2005	LIPO III, module 7	CSCP	Roos Toxopeus	Clingendael	6	14
16 maart 2005	Expertmeeting 'Gender in Crisisbeheersingsoperaties	CRU	Tsjeard Bouta	Clingendael	1	35
16 maart 2005	Launch The Hague Academic Coalition (HAC)	EZ	Paul Meerts	Clingendael	2	40
17 maart 2005	Presentatie boek van de heer J. Gieskes over Japanse Tuin	EZ	Elizabeth Houpt	Clingendael		
17 maart 2005	Dag van de Wetgeving	CESP	Rob Boudewijn	Kuhrhaus	1	20
17 t/m 18 maart 2005	Rijkstrainees	CESP	Peter van Grinsven	Campus Den Haag	4	25
18 maart 2005	LNV - 4, terugkomdag	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	2	12
18 maart 2005	Irak Conferentie	CDSP/NGIZ	Ron / Peter /Ute	Clingendael	1	80
21 maart 2005	Workshop Strategische Planning	CCSS	Michel Rademaker	TNO	1	12
21 maart 2005	Seminar UK/EU Voorzitterschap	EZ	Paul Meerts	Brussel	2	15
22 maart 2005	Workshop EU coördinatie/Cross	CESP	Mendeltje van Keulen	Slowakije	1	50
22 maart 2005	Workshop OHEU (Albanezen)	CESP	Suzan Nollen	M.S.M. Maastricht	2	14
22 t/m 24 en 29 maart en 5 t/m 8 april 2005	Cursus Internationale Veiligheid	CSCP	Arnold Bakker	Clingendael	16	21
23 maart 2005	Simulatie Hoogse Hogeschool	CESP	Rob Boudewijn	Clingendael	2	20
24 maart 2005	Brainstormsessie 'Aids en Veiligheid'	CRU	Suzanne Verstegen	Clingendael	2	30
29 maart 2005	Practicum Internationaal Onderhandelen, NAVO Militairen/Diplomaten	EZ	Paul Meerts	NDC, Rome	2	85
29 maart 2005	Seminar 'Politieke Partijen en Democratisering'	CRU	Jeroen de Zeeuw	Clingendael	1	35
30 maart 2005	Seminar Conflict Resolution Strategies	CSCP	Ulrich Mans	Clingendael	2	10 tot 12
30 maart t/m 13 mei 2005	Leergang Zuid-Oost Europa	CDSP	Annemarie van Geel	Clingendael	65	19
31 maart 2005	Workshop Cross	CESP	Peter van Grinsven	Riga	1	50
31 maart 2005	Workshop Crisisonderhandelen	EZ	Paul Meerts	Universiteit van Utrecht	1	60
31 maart 2005	Workshop Strategische Planning	CCSS	Michel Rademaker	TNO	1	12

April

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
4 april 2005	Seminar UK/EU Voorzitterschap	EZ	Paul Meerts	Brussel	2	15
5 april 2005	EZ basisoriëntatie deel 1	CESP	Suzan Nollen	ROI	2	8
6 april 2005	Bijeenkomst International Criminal Law Network (ICLN)	EZ	Elizabeth Houpt	Clingendael	1	60
6 t/m 8 april 2005	Module V EU Media technieken, EU Diplomaten	EZ	Paul Meerts	Luxemburg	6	30
6 april t/m 16 december 2005	2e Masters IB & D	CDSP	Jan Melissen	Haagse Vestiging	48	17
8 april 2005	Seminar over Kruisraketten	CSCP	Kees Homan	Clingendael	1	30
11 april 2005	Islamitisch recht	CDSP	Maurits Berger	Buitenlandse Zaken	1	25
11 april 2005	Boekpresentatie Rob de Wijk	CSCP	Rob de W/Sergei	Clingendael	2	70
12 april 2005	Workshop Cross	CESP	Peter van Grinsven	Warschau	1	50
13 t/m 15 april 2005	BZ en de Europese Unie	CESP	Suzan Nollen	ROI	6	16
13 t/m 15 april 2005	LIPO III, module 8	CSCP	Roos Toxopeus	Clingendael	6	14
18 april 2005	Chinabijeenkomst	CDSP	Ute Seela	Clingendael	2	10
18 april 2005	Seminar UK/EU Voorzitterschap	EZ	Paul Meerts	Londen	2	15
18 t/m 22 april 2005	Malta	CDSP	Ron Ton	Malta	10	30
18 t/m 22 april 2005	Uganda Workshop	CSCP	Uli Mans	Uganda	10	30
19 april 2005	Seminar Regional Electricity Markets in the European Union	CIEP	Christoph Tönjes	Clingendael	2	50
19 t/m 21 april 2005	Europa in Vogelvlucht OI	CESP	Rob Boudewijn	Clingendael/Brussel	6	8
20 t/m 24 april 2005	Europa module St. Petersburg	CESP	Mendeltje van Keulen	St. Petersburg	5	15
25 t/m 26 april 2005	Seminar EU Onderhandelen, Estlandse Diplomaten	EZ	Paul Meerts	Diplomatieke Academie Tallinn	3	25
26 april 2005	EZ basisoriëntatie deel 2	CESP	Suzan Nollen	ROI	2	8
27 april 2005	CESP Startconferentie Nederland aan Zet	CESP	Jan Rood	Clingendael	1	80

Mei

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
--------------	-------------------	------------------	----------------------	----------------	--------------	-------------------

2 mei 2005	Rotary dag MOE- STUDENTEN	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	2	40
2 t/m 4 mei	Conferentie 'Aids & Veiligheid'	CRU	Suzanne Verstegen	Clingendael	6	1 ^e 2 dgn 27 laatste dag 50
4 mei 2005	Simulatie Antwerpen	CESP	Rob Boudewijn	Antwerpen	2	120
9 mei 2005	Integrated Police Unit 2	CSCP	Rob Vijsma	Apeldoorn	2	8
9 mei t/m 8 juni 2005	Sudan	CDSP	Uli Mans/ Arnold Bakker	Clingendael	40	18
11 en 12 mei 2005	Module Internationaal Onderhandelen, Armeense en Georgische Diplomaten	EZ	Paul Meerts	Yerevan, Armenië	4	25
17 mei 2005	Grondwet Debat	CESP	Peter van Grinsven	Utrecht	1	50
17 mei 2005	Strategic Response Force	CSCP	Rob Vijsma	Clingendael	2	10
17 mei 2005	Seminar Dertig jaar energiebeleid	CIEP	Wendy Auf dem Brinke	Clingendael	1	100
18 mei 2005	NS Seminar	CDSP	Ron Ton	Utrecht	2	20
18 mei t/m 15 juli	Leergang Centraal Azie en Mongolie	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	86	20
19 mei 2005	Werkbezoek Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	EZ	Anna Gans	Clingendael	1	20
19 mei 2005	Grondwet Debat	CESP	Peter van Grinsven	Maastricht	1	60
19 t/m 20 mei 2005	V&W en de EU	CESP	Rob Boudewijn	Clingendael	4	19
19 t/m 20 mei 2005	Effectiever opereren (interdep)	CESP	Mendeltje van Keulen	Clingendael	5	14
20-21 mei 2005	Internationale conferentie Security of Energy Supplies in China, India, Japan, South Korea and the European Union	CIEP	Wilbur Perlot	Clingendael/IIAS	4	60
23 mei 2005	Bezoek Vakgroep Neerlandistiek, Universiteit Münster	EZ	Anna Gans	Clingendael	1	20
24 mei 2005	Energy Training Module II: Energy and Liberalisation	CIEP	Femke Hoogeveen	Clingendael	3	20
24 mei 2005	Grondwet Debat	CESP	Peter van Grinsven	Rotterdam	1	50
25 mei 2005	Grondwet Debat	CESP	Peter van Grinsven/Jan Rood	Clingendael	1	80
25 t/m 27 mei 2005	BOE Justitie	CESP	Suzan Nollen	Clingendael/Brussel	6	14

25 t/m 27 mei 2005	LNV-5, module I	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	6	17
26-27 mei 2005	Internationaal Onderhandelen	CESP	Paul Meerts	Wetgevings Academie	4	15
23 t/m 27 mei 2005	Bulgarije Bibliotheek missie	CDSP	Saskia van Ankeren	Sofia	8	6
27 mei 2005	Bijeenkomst voor Regiokorpschefs van de Politie Rotterdam-Rijnmond	CDSP	Maurits Berger	Politie Rotterdam-Rijnmond	2	200

Juni

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
2 juni 2005	EI Simulatie voor HES	CESP	Peter van Grinsven	HES Rotterdam	2	100
4 juni 2005	Bijeenkomst Heemschut	EZ	Elizabeth Houpt	Clingendael	1	100
6 t/m 8 juni 2005	Diplomatie in beweging -I	CDSP	Ute Seela	Clingendael	6	14
6 t/m 17 juni 2005	Indonesië Senior diplomaten	CDSP	Simone Eysink	Clingendael	20	10
6 t/m 17 juni 2005	MTEC/HOB	CESP	Rob Boudewijn	Leeuwenhorst	20	100
9 juni 2005	5e Asser-Clingendael Int. Sports Lecture	EZ	Anna Gans	Clingendael	1	35
10 juni 2005	Strategic Response Force 2	CSCP	Rob Vijsma	Clingendael	2	12
13 juni 2005	Seminar UK/EU Voorzitterschap	EZ	Paul Meerts	Londen	2	15
13 t/m 17 juni 2005	EDTI	CESP	Peter van Grinsven		4	12
13 t/m 30 juni 2005	Indonesië Good Governance	CSCP	Uli Mans	Clingendael	28	18
16 juni 2005	Seminar Allied Action	CCSS	Rob de Wijk	Clingendael	1	30
16 juni 2005	Saoudi Arabië	CSCP	Edwin Bakker	Clingendael	2	40
17 juni 2005	Roemenië Public Lecture	CDSP	Ute Seela	Boekarest	1	26
20 juni 2005	Energy Training Module III: Energy and Climate	CIEP	Femke Hoogeveen	Clingendael	3	20
20 juni 2005	Actualiteitenseminar NEEderland en de Unie na de Europese Raad	CESP	Suzan Nollen	Nieuwspoort	1	85
21 juni 2005	Colloquium Effectief multilateralisme in een tijdperk van unipolariteit	CESP	Jan Rood	Clingendael	1	40

22 t/m 24 juni 2005	LNV-5, module II	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	6	17
27 juni 2005	EU Energy Market	CIEP	Wilbur Perlot	Clingendael	1	60
27 juni 2005	Seminar UK/EU Voorzitterschap	EZ	Paul Meerts	Londen	2	15
28 juni 2005	Simulatie Rijkstrainees	CESP	Peter van Grinsven		1	25

Juli

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
4 t/m 5 juli 2005	OPP BuZa/Europa Actueel	CESP	Suzan Nollen	Clingendael	4	10
7 juli 2005	Haagse Hogeschool	CESP	Mendeltje van Keulen	Clingendael	2	80
11 juli 2005	Conferentie British Presidency of the European Union	CESP	Jan Rood	Clingendael	1	120
12 juli 2005	Conferentie en Workshop Group Decision and Negotiation	EZ	Paul Meerts	Laxenburg	1	10

Augustus

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
15 augustus t/m 16 december 2005	Leergang Topmanagement Defensie	CSCP	Bart van Gameren	Clingendael	190	8
15 t/m 26 augustus 2005	Kosovo	CDSP	Ute Seela	Clingendael	20	15
22 t/m 26 augustus 2005	Summerschool	CDSP	Maurits Berger	Clingendael	10	25
30 augustus 2005	CIEP Energy Round Table with the minister of petroleum of Kazachstan, H.E. Shkolnik	CIEP	Wilburg Perlot/Femke Hoozeveld	Clingendael	1	50
31 augustus t/m 28 oktober 2005	Leergang Oosteuropese Diplomaten	CDSP	Ute Seela/Simone Eysink	Clingendael	86	20

September

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
1 september t/m 4 november 2005	Hogere Defensie Vorming	CSCP	Machteld Boot	IDL	90	41
1-2 september 2005	Seminar Persuasive Writing	CDSP	Simone/Ron	Clingendael	6	6
6 t/m 9 september 2005	Bulgarije Skills Programme, Train de trainer	CDSP	Ron Ton	Sofia	8	12
6 t/m 8 en 13 t/m 15 september 2005	Cursus Crisisbeheersing	CSCP	Arnold Bakker	Clingendael	16	21

6 t/m 30 september	Soedan	CDSP	Uli/Ron	Clingendael	40	18
7 t/m 9 september 2005	LNV-5, module III	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	6	15
7 t/m 9 september 2005	LIPO IV, module 1	CSCP	Roos Toxopeus	Warnsveld	6	16
12 september 2005	V&W informatiespecialisten	CESP	Mendeltje van Keulen	Clingendael	2	24
12 september 2005	Trainingsmodule III Energy and Climate	CIEP	Femke Hoogeveen	Clingendael	3	20
13 t/m 15 september 2005	BZ en de EU	CESP	Suzan Nollen	ROI	6	20
13 september t/m 22 november 2005	CIP	CDSP	Arnold Bakker	Clingendael	11	11
19 t/m 21 september 2005	Bulgarije Skills Programme, Public lecture	CDSP	Ron Ton	Sofia	6	120
20 t/m 23 september 2005	EU Onderhandelingstraining	CESP	Rob Boudewijn	Ankara	8	140
20 t/ 23 september en 4 t/m 7 oktober 2005	Cursus Internationale Veiligheid	CSCP	Arnold Bakker	Clingendael	16	20
26 september t/m 16 december 2005	LBB 60	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	120	24
26-27 september 2005	EU Onderhandelingstraining	CESP	Suzan Nollen	Brühl	4	20
27-30 september 2005	EU Workshops LNV	CESP	Hans van der Meulen	Boekarest/Sofia	4	35
28 t/m 30 september 2005	Roemenië research seminar	CDSP	Hinke Pietersma	Boekarest	6	10
29 t/m 30 september 2005	Seminar Centrex	CDSP	Ron Ton	Tulliallan, UK	4	60
30 september t/m 1 oktober 2005	Workshop Gas Market Regulation in Europe Workshop The European Market for Seasonal Gas	CIEP	Christoph Tönjes	Florence	2	35

Oktober

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
1 oktober t/m december 2005	LNV Advies	CDSP	Ron Ton	Den Haag	12	40
3 t/m 5 oktober 2005	Soedan Protocol	CDSP	Uli/Ron	Clingendael	6	6
4 oktober 2005	EZ Basisoriëntatie deel 1	CESP	Suzan Nollen	ROI	2	15
6 oktober 2005	College voor Defensie/ROI	CESP	Rob Boudewijn	Noordwijk	1	25
10 oktober 2005	Storage	CIEP	Christoph Tönjes	Clingendael	1	40
11 oktober 2005	Pin/Prio Roadshow	EZ	Paul Meerts	Oslo	2	20

12 oktober 2005	OH-training ECORYS	CESP	Rob Boudewijn	Rotterdam	2	50
12 oktober 2005	Symposium 'Nederlandse Defensie Doctrine'	CSCP	Marcel de Haas	Clingendael	1	100
12 t/m 14 oktober 2005	LIPO IV, module 2	CSCP	Roos Toxopeus	Warnsveld	8	16
13 t/m 14 oktober 2005	EWPPP/young politicians	CESP	Hans van der Meulen	Clingendael	4	2
13 t/m 14 oktober 2005	LVN-5, module IV	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	4	17
21 oktober 2005	Nederlandse Defensie attaché's	EZ	Anna Gans	Clingendael	1	40
24 t/m 27 oktober	Roemenië train de trainer seminar	CDSP	Hinke Pietersma	Boekarest	8	15
25 oktober 2005	EZ Basisoriëntatie deel 2	CESP	Suzan Nollen	Clingendael	2	15
25 oktober t/m 3 november 2005	UNTSO	CSCP	Rob Vijsma	Clingendael	16	10
26 t/m 28 oktober 2005	SZW int/Europees perspectief	CESP	Suzan Nollen	Clingendael	6	19
27 oktober 2005	TSM Business School	CESP	Peter van Grinsven	Apeldoorn	1	110
28 oktober 2005	Workshop Geopolitics and Energy Markets	CIEP	Wilbur Perlot	Groningen	1	35
31 oktober t/m 11 november 2005	MTEC/HOB	CESP	Rob Boudewijn	Den Haag	20	100

November

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
1 t/m 4 november 2005	SIN - II	CDSP	Hinke Pietersma	Clingendael	8	13
7 november t/m 19 december 2005	BA/Europese Politiek	CESP	Jan Rood	Erasmus Rotterdam	8	120
8 t/m 11 november 2005	UNTSO Partners	CSCP	Rob Vijsma	Clingendael	6	15
8 november 2005	Onderhandelingsstraining Ecorys	EZ	Paul Meerts	Rotterdam	2	60
10 -11 november 2005	Matra alumniconferentie	CDSP	Hinke Pietersma	Clingendael	6	55
13 t/m 17 november 2005	Training Multilateraal Jid	CDSP	Ron Ton	Amman	8	20
14-15 november 2005	OCW EU cursus	CESP	Rob Boudewijn	Clingendael	4	21
16 t/m 18 november 2005	LIPO IV, module 3	CSCP	Roos Toxopeus	Warnsveld	8	16
16 november t/m 16 december 2005	Indonesie midcareer	CDSP	Simone Eysink	Clingendael	46	16
17 november 2005	Conferentie Sharing Power in Europe - Striking the right balance between EU and Member State action	CESP	Jan Rood	Den Haag	2	120
17/18 november 2005	Public Diplomacy: Improving Practice	CDSP	Jan Melissen	Den Haag	4	44

18 november 2005	Biennale de Lanegociation	EZ	Paul Meerts	Parijs	1	12
20 t/m 25 november 2005	Bulgarije OS-project	CDSP	Ron Ton	Sofia	10	26
22-23 november 2005	OH-training ECORYS	CESP	Rob Boudewijn	Clingendael	4	8
23 november 2005	6e Clingendael European Health Forum	EZ	Anna Gans	Clingendael	1	80
23 t/m 25 november 2005	BOE Justitie	CESP	Suzan Nollen	Clingendael/Brussel	6	13
23 t/m 25 november 2005	LVN-5, Module V	CDSP	Jerome Larosch	Clingendael	6	17
25 november 2005	ABD Congres	CESP	Adriaan Schout	BZK	1	20
28 november t/m 2 december 2005	Roemenië, Curriculum Development	CDSP	Hinke Pietersma	Clingendael	10	2
29 november 2005	Lezing IERI	EZ	Paul Meerts	Brussel	1	12
29 t/m 30 november 2005	Effectiever opereren (interdep)	CESP	Mendeltje van Keulen	Clingendael	5	9

December

<i>Datum</i>	<i>Activiteit</i>	<i>Programma</i>	<i>Projectleider</i>	<i>Locatie</i>	<i>Dagd.</i>	<i>Deelnemers</i>
1 december 2005	Alumnibijeenkomst LBB	CDSP	Ron Ton/Jerôme Larosch	Clingendael	2	100
2 december 2005	Onderhandelen	EZ	Paul Meerts	Exeter	1	20
5 t/m 6 december 2005	Onderhandelen	EZ	Paul Meerts	Belfast	4	30
5 t/m 9 december 2005	Chinese Walls and Fortress Europe	CESP	Rob Boudewijn	Clingendael	10	10
8 december 2005	EU policy planning	CESP	Mendeltje van Keulen	MSM Maastricht	2	20
9 december 2005	CIEP Future Fuels Seminar "An international market for biofuels"	CIEP	Stephan Slingerland	Kivigebouw Den Haag	1	80
12 t/m 13 december 2005	V&W en de EU	CESP	Mendeltje van Keulen	Clingendael	4	12
12 t/m 13 december 2005	Workshop on Market Regulation in the United States	CIEP	Christoph Tönjes	Clingendael	4	25
14-15 december 2005	Taking Stock: Enhancing European Military Capabilities within the EU and NATO	CSCP	Kees Homan	Atlantic Hotel	4	70
20 december 2005	Clingendael Energy Lecture "Governance of EU Energy Markets by Jorge Vasconcelos"	CIEP	Wendy auf dem Brinke	Clingendael	1	50

Missies, Conferenties, Trainingen en Bezoekersprogramma's van het Stafbureau Externe Zaken

9-12 januari	Conferentie Processes of International Negotiations Network, PIN/IIASA, Laxenburg
17 januari	Bijeenkomst Tuberculose Fonds, Instituut Clingendael
26 januari	Bijeenkomst Partners van Nederlandse ambassadeurs, Instituut Clingendael
26 januari	Seminar Internationaal Onderhandelen, Leergang Top Management Defensie, CSCP/Instituut Defensie Leergangen
31 januari	Seminar UK/EU Voorzitterschap, CPDS/UKREP, Brussel
1 februari	Bijeenkomst Directie Afrika, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Instituut Clingendael
7 februari	Internationaal Onderhandelen, Britse Diplomaten n.a.v. het Brits Voorzitterschap van de Europese Unie, Brussel
8 februari	Bijeenkomst Afdeling Westelijke Balkan, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Instituut Clingendael
9 februari	Seminar EU Onderhandelen, Kroatische Ministerie van Financiën, CESP, Instituut Clingendael
11 februari	Seminar Multilateraal Onderhandelen, Irakese Diplomaten, CDSP, Instituut Clingendael
14-16 februari	Module IV EU Onderhandelen, Europese Diplomaten, EDP/ISPI Milaan
14 februari	Werkbezoek de heer H.J.G. Kamp, Minister van Defensie, Instituut Clingendael
15 februari	Bijeenkomst Franse Ministerie van Defensie, Instituut Clingendael
17 februari	Vergadering Energieraad, Instituut Clingendael
28 februari	College plus Lezing Internationaal Onderhandelen, Universiteit van Antwerpen resp. Studentenvereniging.
4-5 maart	Conferentie Local Knowledge for Peace Consolidation, Novotel, i.s.m. CSCP/ CRU/RAWOO, Novotel
7 maart	Internationaal Onderhandelen, Britse Diplomaten n.a.v. het Brits Voorzitterschap van de Europese Unie, Brussel
8 maart	Workshop EU Onderhandelen, Vrije Universiteit Brussel
15 maart	Seminar Internationaal Onderhandelen, Indonesische Diplomaten, CDSP, Instituut Clingendael
16 maart	Launch The Hague Academic Coalition (HAC), Vredespaleis

17-18 maart	Conferentie From Peace to Justice; International Criminal Accountability and the Rights of Children, The Hague Academic Coalition (HAC)
17 maart	Presentatie boek Japanse Tuin de heer J. Gieskes, Instituut Clingendael
21 maart	Internationaal Onderhandelen, Britse Diplomaten n.a.v. het Brits Voorzitterschap van de Europese Unie, Londen
29 maart	Presentatie en Practicum Internationaal Onderhandelen, NAVO Militairen/Diplomaten, Nato Defence College, Rome
31 maart	Workshop Crisisonderhandelen, Universiteit van Utrecht
6 april	Bijeenkomst International Criminal Law Network (ICLN) “The Hague Programme strengthening freedom, security and justice in the European Union”, Instituut Clingendael
6-8 april	Module V EU Mediatechnieken, EU Diplomaten, EDP/Presidency, Luxemburg
11 april	Workshop EU Onderhandelen, Leergang Nieuwe Lidstaten, CDSP, Instituut Clingendael
18 april	Workshop International Negotiations Techniques, Universiteit van Odessa
25-26 april	Seminar EU Onderhandelen, Estse Diplomaten, Diplomatieke Academie Tallinn
26 april	Werkbezoek Vlaamse para-parlementaire delegatie, Instituut Clingendael
11-12 mei	Module Internationaal Onderhandelen, Armeense en Georgische Diplomaten, GIISP/PSIO Yerevan
17 mei	Bezoek Minister van Buitenlandse Zaken van Mozambique, Instituut Clingendael
19 mei	Bezoek delegatie Ministerie van Sociale Zaken, Instituut Clingendael
20 mei	Bezoek delegatie Franse Ministerie van Buitenlandse Zaken, Instituut Clingendael
23 mei	Forum over Turkije, Instituut Defensie Leergangen
23 mei	Bezoek vakgroep Nederlands Universiteit Münster, Instituut Clingendael
25 mei	Bezoek Plv. Hoofd Europese Zaken, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Israel, Instituut Clingendael
25 mei	Bezoek Ms. Kathleen Stephens, Deputy Assistant Secretary, State Department Washington, Instituut Clingendael
26 mei	Bezoek Mr. Arthur Baghadassarian President Armenia National Assembly, Instituut Clingendael

26 mei	Seminar International Negotiations Techniques, Wetgevingsacademie, Scheveningen
3 juni	Curatorium Leerstoel Midden-Europa, Universiteit Leiden
4 juni	Bijeenkomst Heemschut, Instituut Clingendael
7 juni	Bezoek Mr Mihai-Razvan Ungureanu, Minister van Buitenlandse Zaken van Roemenië, Instituut Clingendael
6 juni	Leergang Sudanese Diplomaten, Training Protocol, Instituut Clingendael
8 juni	Seminar International Negotiations Techniques, jonge beleidsmedewerkers Ministerie van Buitenlandse Zaken, Instituut Clingendael
9 juni	5 ^e Asser-Clingendael Sportslecture, Instituut Clingendael
10 juni	Seminar International Negotiations Techniques, Leergang voor diplomaten uit Centraal-Azië, Instituut Clingendael
13 juni	Bezoek Minister-president Mongolië, Instituut Clingendael
14 juni	Seminar International Negotiations Techniques, Leergang voor Senior Diplomaten uit Indonesië, Instituut Clingendael
21 juni	Afscheid Directeur Instituut Clingendael Prof.dr. A van Staden
22 juni	Brainstormsessie Grote Meren/ Buitenlandse Zaken, Instituut Clingendael
29 juni	Internationaal Onderhandelen, Britse Diplomaten n.a.v. het Brits Voorzitterschap van de Europese Unie, CPDS/FCO Londen
4 juli	Bezoek H.E. Ms. Samadashvili Ambassador of Georgia and Mr. I. Laitadze, Director, Political Department on European Affairs and EU, Ministry of Foreign Affairs, Tbilisi, Georgia, Instituut Clingendael
8-11 juli	Conferenties “Processes of International Negotiation Network, PIN/IIASA, Wenen
12 juli	Conferentie en Workshop Group Decision and Negotiation, GDN/IIASA Laxenburg
18 augustus	Bijeenkomst Ministerie van Justitie, Instituut Clingendael
24 augustus	Seminar International Negotiation Techniques, Leergang Top Management Defensie, Instituut Clingendael
9 september	Seminar International Negotiation Techniques, MA programma International Relations and Diplomacy, Universiteit Leiden
13 september	Seminar International Negotiation Techniques, Instituut Clingendael
16 september	Seminar International Negotiation Techniques, MA programma International Relations and Diplomacy, Universiteit Leiden

september	Seminar International Negotiation Techniques, MA programma International Relations and Diplomacy, Universiteit Leiden
26-28 september	Meeting Directors and Deans of Diplomatic Academies, Lima
29 september	Workshop International Negotiation Techniques, Diplomatic Academy, Lima
8-10 september	Conferentie Processes of International Negotiation Network, PIN/IIASA, Oslo
10 oktober	Bijeenkomst Directie Afrika en Midden-Oosten, Ministerie van Buitenlandse Zaken, Instituut Clingendael
14 oktober	Seminar International Negotiation Techniques, Instituut Clingendael
17 oktober	Bijeenkomst Mr. Vlado Buchkovski, Minister-President Macedonië Instituut Clingendael
19 oktober	Seminar International Negotiations, Leergang Oost-Europese Diplomaten, Instituut Clingendael
20 oktober	Ronde tafel bijeenkomst Dr. Dan Schueftan, Universiteit van Haifa Instituut Clingendael
21 oktober	Working visit Defence Attaché Association, Instituut Clingendael
21 oktober	Seminar International Negotiation Techniques, MA programma International Relations and Diplomacy, Universiteit Leiden
26 oktober	Avondbijeenkomst Mees Pierson, Instituut Clingendael
2 november	Avondbijeenkomst Mees Pierson, Instituut Clingendael
1-4 november	Seminar International Negotiation Techniques, Instituut Clingendael
7 november	Lunchbijeenkomst met jonge Israeliërs en Palestijnen (Poale Zion), Instituut Clingendael
8 november	Seminar International Negotiation Techniques, Ecorys, Rotterdam
10 november	Avondbijeenkomst The Hague Academic Coalition (HAC) Instituut Clingendael
11 november	Seminar International Negotiation Techniques, Instituut Clingendael
14 november	Seminar International Negotiation Techniques, Instituut Clingendael
16 november	Werkbezoek lid Selectiecommissie Vlaams Instituut voor Internationale Betrekkingen, Brussel
17-18 november	Biennale International Negotiation Techniques, Parijs
23-25 november	Seminar International Negotiation Techniques, Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselkwaliteit, Instituut Clingendael

23 november	Seminar “Opium Licensing in Afghanistan: Bridging Development and Security i.s.m. The Senlis Council, Instituut Clingendael
1 december	Workshop International Negotiation Techniques, University of Exeter
5-6 december	Seminar International Negotiation Techniques, Foreign Service Programme, Belfast

Op de website van Bibliotheek & Documentatie gepubliceerde algemene literatuurlijsten
Daarnaast worden er lijsten voor de rubriek “Focus” en de websites van de cursussen voor het Ministerie van LNV en het zgn. Concours samengesteld.

Arms control and (non-) proliferation
Asia
Central and Eastern Europe
China (incl. Hong Kong) and Taiwan
Development issues
English literature on Dutch foreign and security policy
Enlargement of the European Union
European constitution
European integration
European security
External relations of the European Union
International economic, financial and monetary relations
International environmental issues
International negotiating, negotiation techniques, diplomatic relations
International relations theory and peace and conflict studies
International trade
Iraq
Islamism
Israel and the Palestinians
Migration and refugees
NATO
Nederlands buitenlands beleid (mostly Dutch literature)
Nederlands defensie- en veiligheidsbeleid (mostly Dutch literature)
Nederland en Europese integratie (mostly Dutch literature)
Nederland en Ontwikkelingssamenwerking (mostly Dutch literature)
Peacekeeping and humanitarian interventions
Russia
Sub-Sahara Africa
Terrorism
United Nations: general
United Nations: specialized organizations and programs
United States of America

II INDIVIDUELE BIJDAGEN STAF CLINGENDAEL

Van een substantiële publicatie is sprake indien deze in wetenschappelijk en/of beleidsmatig opzicht nieuwe gezichtspunten oplevert. Voorts spelen omvang en veronderstelde duurzaamheid een rol.

Directie

Zwaan, J.W. de publicaties

- ‘European Citizenship: origin, contents and perspectives’, in: Deirdre Curtin, Alfred E. Kellermann and Steven Blockmans (eds), *The EU Constitution: the best way forward?*, T.M.C. Asser Press The Hague 2005, ISBN 90 6704 200 5, p. 245-264
- ‘De Europese Grondwet, verantwoorde stap in het integratieproces’, *Internationale Spectator*, Jaargang 59, nr 3, maart 2005, p. 123-131
- ‘De samenwerking tussen de Nederlandse Antillen, Aruba en de Europese Unie’, in: Rogier en Hoogers (redactie), *50 jaar Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden*, uitgegeven door Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in Den Haag, 2005, pp. 123-138
- ‘Europese Unie moet beter op de kaart’, *Internationale Spectator*, Jaargang 59, nr. 9, september 2005, p. 448-451

activiteiten

- Deeltijd-hoogleraar Recht van de Europese Unie bij de Erasmus Universiteit Rotterdam, tevens Jean Monnet Hoogleraar ‘Future developments of the European Union’
- Hoofdredacteur van de *Internationale Spectator*
- Lid van de Commissie Europese Integratie van de Adviesraad Internationale Vraagstukken
- Vice-voorzitter van het Dagelijks Bestuur en lid van het Algemeen Bestuur van het Asser Instituut in Den Haag
- Hoofdsbestuurslid van de Europese Beweging Nederland
- Lid van de Frans – Nederlandse Samenwerkingsraad
- Bestuurslid van het Rotterdams Juridisch Genootschap
- Bestuurslid van de Stichting Nederland – Roemenië
- Diverse gastcolleges en –optredens in het buitenland
- Diverse artikelen, optredens en interviews voor de media

Meerts, P.W. publicaties

- ‘Turning Point Westphalia: Negotiating Processes Establishing a New Political and Legal Order in Europe’, in: I.W. Zartman & V. Kremenjuk (eds.), *Peace versus Justice: Negotiating Forward- and Backward-Looking Outcomes* (Rowman & Littlefield, Lanham), 2005, p. 11-39
- ‘Entrapment in International Negotiations’, in: I.W. Zartman & G.O. Faure (eds.), *Escalation and Negotiation in International Conflicts* (Cambridge University Press, Cambridge), 2005, p. 111-140
- ‘Chairing International Negotiations’, in: *PINpoints*, nr. 24, 2005, p. 6-7
- ‘Four Dimensions of Chairing’, in: *PINpoints*, nr. 25, p.6-7

activiteiten

- 90 dagdelen onderwijs (49 in Nederland, 41 in het buitenland: Antwerpen, Belfast, Brussel, Exeter, Jerevan, Lima, Londen, Luxemburg, Milaan, Odessa, Oslo, Parijs, Tallinn, Wenen)

- optreden als inleider of forumlid
- vice-voorzitter Haagse Academische Coalitie
- lid Steering Committee Processes of International Negotiation Project
- lid Curatorium Leerstoel Midden-Europa Studiën
- lid Jury Selectie Directeur Vlaams Instituut voor Vredesvraagstukken
- lid Adviesraad Nederlandse Vereniging voor de Verenigde Naties
- lid Adviesraad United Network of Young Peacebuilders
- lid Adviesraad ‘Journal on International Negotiations’
- lid Adviesraad ‘Romanian Journal for International Affairs’

Adviseur

Homan, C.
(60 procent)

publicaties

- ‘The future of warfare: fighting in an urban environment’, in *Cities and Eyes*, Amsterdam University Press, 2005, p. 261-274
- ‘Duel om de ruimte?’, in: *Atlantisch perspectief*, nummer 2/2005, jaargang 29, p. 17-23
- *Van pepperspray tot lasergun – Militaire technologie en de menselijke maat*, Rathenau Instituut, Den Haag mei 2005, 109 p.
- ‘Centraal-Azië: een nieuwe ‘great game’ tussen Rusland, de Verenigde Staten en China’, in: Bert Bomert et al red., *Jaarboek Vrede en Veiligheid 2004*, Centrum voor Internationaal Conflictanalyse & Management, Radboud Universiteit Nijmegen, 2004 (verschenen in 2005), p. 110-122
- ‘Over zeeroof en maritiem terrorisme. Terrorism breidt werkterrein naar zee uit’, in: Victor Enthoven et al red., *Een saluut van 26 schoten*, p. 187-197
- ‘De rol van militaire macht in de internationale politiek’(met Theo van den Doel), in: *Internationale Spectator*, jrg. 59, nr. 7/8, juli/augustus 2005, p. 417-421
- ‘De krijgsman als ontwikkelingswerker?’, in: *Atlantisch Perspectief*, nr. 6/2005, jrg. 29, p. 16-22
- ‘Naar normalisering van Japans veiligheids- en defensiebeleid: zorgen over China en Korea’, in: *Internationale Spectator*, jrg. 59, nr. 10, oktober 2005, p. 507-512
- 7 overige publicaties (inclusief 1 dagbladartikel)

activiteiten

- tweemaandelijks column in ARMEX-defensiemagazine
- 63 dagdelen onderwijs (waarvan 43 extern)
- Organisatie seminar ‘The Netherlands armed forces and cruise missiles’ op 8 april 2005
- Organisatie conferentie ‘Taking Stock: Enhancing European Military Capabilities within the EU and NATO’, op 14-15 december 2005
- interviews aan radio en tv
- vice-voorzitter bestuur Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken
- lid Helsinki Comité
- redactielid Helsinki Monitor
- lid redactiecommissie ‘The Netherlands Yearbook on International Cooperation’
- bestuurslid ‘European Centre for Conflict Prevention’

- lid Raad van Advies CARE Nederland lid International Institute for Strategic Studies
- lid Royal United Services Institute for Defence Studies

Clingendael Diplomatic Studies Programme (CDSP)

Bakker, A. *activiteiten*

- Coördinatie:
 - Leergang Buitenlandse Betrekkingen
 - Cursus Crisisbeheersing
 - Cursus Internationale Politiek
 - Cursus Internationale Veiligheid

Berger, M. *publicaties*

- ‘Western approval makes Arab world suspicious’, *Bridging the Gulf. Elements of the Helsinki Process as Inspiration for the Gulf Region*, Nederlands Helsinki Committee, 2005
- ‘Regulating tolerance: protecting Egypt’s minorities’, B. Dupret (ed.), *Standing Trial*, London: I.B. Tauris, 2005
- ‘Sharia and Public Policy in Egyptian Family Law (thesis)’, Uitgeverij Hepaestus, Groningen, 2005
- ‘Sharia in Canada. An example for the Netherlands?’, *Crossing Borders*, Kluwer Rechtswetenschappelijke Publicaties, 2005
- ‘Catch-22’, *Hoe nu verder?*, Uitgeverij Spectrum, 2005
- ‘Zelfmoordaanslagen en de islam’, *Internationale Spectator*, juli/augustus 2005, p. 403-407
- ‘Toekomst na Gaza?’, *Internationale Spectator*, oktober 2005, p. 497-498
- ‘Sharia in Europa? Welke Sharia?’, *Eutopia*, oktober 2005

activiteiten

- Summerschool Muslims in Leadership
- adviserend/consultancy aan Gemeente Rotterdam

Eysink, S. *publicaties*

- ‘ASEAN en mensenrechten: feit of fictie?’, *Internationale Spectator*, juli/augustus 2005, p. 435-437
- ‘Een omstreden interventie. De casus van Kosovo’, in: *Humanitaire interventie en soevereiniteit; De geschiedenis van een tegenstelling*, D. Hellema, H. Reiding (red.), Amsterdam: Uitgeverij Boom, 2004

activiteiten

- Coördinatie:
 - Opleiding voor Junior Diplomaten Indonesië
 - Opleiding voor Mid-Career Diplomaten Indonesië
 - Opleiding voor High-Level Diplomaten Indonesië
 - Opleiding voor Junior Diplomaten Oost-Europa
 - Workshop Persuasive Writing in an International Setting
 - Werkgroepbegeleiding LBB, LOD, LZOD

Ham, P. van
publicaties

- ‘The Dutch Presidency’, Lee miles (red.), *Journal of Common Market Studies: The European Union Annual Review* (Oxford: Blackwell Publishing, 2005)
- ‘Europe, War and Territory’, Michael Burgess and Hans Vollaard (red.), *State Territoriality and European Integration* (London: Routledge, 2005)
- ‘EU, NATO, OSCE – Interaction, Cooperation and Confrontation’, Franz Kernic and Gunther Hauser (red.), *Handbuch zur europäischen Sicherheit* (Frankfurt a/M: Peter Lang, 2005)
- ‘Power, Public Diplomacy, and the *Pax Americana*’, Jan Melissen (red.), *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* (New York: Palgrave, 2005)
- ‘Branding European Power’, *Place Branding*, maart 2005
- ‘The United States: Challenge to International Order’, Bart van der Sijde (red.), *The United States and Europe: Partners or Rivals?* (Pugwash Nederland, i.s.m. Clingendael/Atlantische Commissie), mei 2005)
- ‘I ♥ Europe’, *Foreign Policy*, november 2005
- ‘Growing Pains’, *NATO Review* (Autumn 2005)
- ‘Strategische Cultuur en de Transatlantische Gedachte’, *Internationale Spectator*, januari 2005, p. 8-11
- ‘De NAVO als Globocop’, *Internationale Spectator*, juli/augustus 2005, p. 373-376
- ‘Iran als Proefsteen: Valt het Non-proliferatie Regime nog te redden?’, *Vrede en Veiligheid*, september 2005
- ‘Een Decadent Continent’, *Internationale Spectator*, november 2005, p. 553-554

activiteiten

- editorial board Security Dialogue
- editorial board of Place Branding
- algemene redactie Internationale Spectator
- visiting Professor, College d’Europe (Brugge)
- Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) – Commissie Vrede en Veiligheid (CVV)

Larosch, J.
activiteiten

- Coordinatie:
 - Leergang Buitenlandse Betrekkingen 60 (LBB)
 - Leergang Centraal Azië en Mongolië (LCAM 12)
 - Leergang internationaal beleid, voor beleidsmedewerkers van het Ministerie van LNV
 - Course on International Relations and Diplomatic Practice for Diplomats from Iraq
 - Ontwikkeling projectopdrachten en werkgroepopdrachten LBB
 - Ontwikkeling simulatie Europese integratie

Leurdijk, D.A.
publicaties

- ‘Decision-making by the Security Council: Terrorist acts which threaten international peace and security, 1989-2004. A Survey of resolutions, February 2005, 53 p. (with Geert Steeghs)
- ‘UN Reform and NATO Transformation: The Missing Link’, *Clingendael Diplomacy Papers*, no. 4, October 2005

- ‘Rapport over radicale hervormingen VN loopt stuk op 101 tamme aanbevelingen’, *Internationale Spectator*, februari 2005, p. 63-68
- ‘De verhouding Verenigde Staten-Verenigde Naties. Primaat van Amerika’s vitale belangen in een multilaterale wereldorde’, *Internationale Spectator*, juli/augustus 2005, p. 386-389
- ‘Afghanistan’, *Atlantisch Perspectief*
- ‘Verenigde Naties’, *De Wereld in 2005. Het jaar in woord en beeld, encyclopedisch jaarboek 2005*, p. 264-265

activiteiten

- verzorging lezingencyclus in Educatief Centrum Hotel De Wereld

Melissen, J.
publicaties

- (ed. and co-author), *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* (Palgrave-Macmillan, 2005)
- ‘Wielding Soft Power: The New Public Diplomacy’, *Clingendael Diplomacy Papers*, no. 2, May 2005, 25 p.
- ‘Public Diplomacy: Improving Practice’, *Clingendael Diplomacy Papers*, no. 5, December 2005, 27 p. (met Ashvin Genesh)
- ‘Publieksdiplomatie op herhaling. Pleidooi voor een nationale aanpak’, *Internationale Spectator*, juli/augustus 2005, p. 390-393 (met Ingrid d’Hooghe)

activiteiten

- co-editor The Hague Journal of Diplomacy
- Associate Editor Diplomacy & Statecraft
- editorial board of Place Branding
- Management CDSP onderzoek
- MA Universiteit Antwerpen
- MA Universiteit Leiden/Clingendael
- adviseur Ministerie van Buitenlandse Zaken over publieksdiplomatie
- adviseur Ministerie van Buitenlandse Zaken over consulaire zaken
- adviseur Ministerie van Buitenlandse Zaken, CFSP Working Group Diplomatic Training
- lid European Diplomatic Training Initiative (EDTI)
- Clingendael course director MA International Relations and Diplomacy (Universiteit Leiden)

Pietersma, H.Y.K.
publicaties

- ‘The OSCE in search for a meaningful reform agenda’, *Atlantisch Perspectief*, December 2005, p. 23-29 (with Edwin Bakker)
- ‘Tussen integratie en desintegratie: Gemenebest van Onafhankelijke Staten’, *Internationale Spectator*, juli/augustus 2005, p. 359-363 (met John Löwenhardt)

activiteiten

- Opleidingscoördinatie en/of curriculumontwikkeling:
 - Leergang van junior diplomaten uit Nieuwe Lidstaten (LNL)
 - Leergang voor junior diplomaten uit Zuid-Oost Europa (LZOD)
 - Alumni Conferentie voor diplomaten uit Midden/Oost/Zuidoost Europa
 - Project Institutionele Opbouw Roemeens Diplomatiek Instituut (RDI)
 - Seminar International Negotiations
- Coördinatie en begeleiding bezoek Roemeense Ministerie van Buitenlandse Zaken

Seela, U.
publicaties

- ‘Schurkenstaat Iran: een ‘self fulfilling prophecy’?’, *Internationale Spectator*, juli/augustus 2005, p. 408-411
- ‘Het Turkije-debat in Europa: een vergelijkende analyse’, boekbespreking, *Internationale Spectator*, september 2005, p. 488-489

activiteiten

- Coördinatie:
 - Opleiding voor Diplomaten Irak
 - Opleiding voor beleidsadviseurs Kosovo
 - Opleiding voor Diplomaten uit Oost-Europa (LOD)
 - Opleiding Diplomatie in Beweging voor beleidsmedewerkers Ministerie van Buitenlandse Zaken
 - Deelprojecten Roemenië

Ton, R.S.
activiteiten

- Opleidingsmanagement CDSP, alle opleidingen
- Coördinatie institutionele samenwerking CDSP
- Leergangen voor buitenlandse diplomaten
- Internationale opleidingen voor vakministeries
- Seminars internationaal beleid
- Gastdocent Centrex Hogere Politieopleidingen, UK
- Acquisitie en advisering diplomatieke opleidingen
- Opzetten institutionele samenwerking met Bulgarije, Malta, Jordanië, Pakistan en Bangla Desh
- Missie en training Jordanië
- Missie en training Bulgarije

Tromp, B.A.G.M.
publicaties

- ‘Wat doen wij nog in Irak?’, *Internationale Spectator*, januari 2005, p. 1-2
- ‘550.000 demonstranten in Den Haag’, Dik Verkuil (red.), *Teletekst: 25 jaar in 101 verhalen*, NOS 2005, p. 44-45

activiteiten

- Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) – Commissie Vrede en Veiligheid

Clingendael European Studies Programme (CESP)

Boudewijn, R.
publicaties

- ‘Waar houdt “Europa” op? Over de grenzen van Europa’ (samen met Mendeltje van Keulen), in: *Internationale Spectator*, juli-augustus 2005, p. 355-358
- ‘Op zoek naar de wortels van NEderland’ (samen met Mendeltje van Keulen), in: *Openbaar Bestuur*, augustus 2005, p. 24-28
- ‘NEderland ontLEED’ (samen met Jan Rood), in: *JASON*, nr. 2, 2005, p. 3-6
- 3 overige publicaties

activiteiten

- Projectcoördinator Adepttraining *How to Operate in Brussels* (Kroatische Ministerie van Financiën, februari 2005)

- Projectcoördinator 2 MTEC trainingen *How to Operate in Brussels* (juni en november 2005)
- Projectcoördinator training *About Chinese Walls* (december 2005)
- Projectcoördinator 4 Grondwetdebatten (i.s.m. EBN)
- Projectcoördinator EU modules Rijkstrainees; Actualiteitenseminar Nuffic; Europa in Vogelvlucht; V&W en de EU; OCW en Europa; EU module Defensietrainees
- Diverse colleges, trainingen en lezingen zowel intern als extern en optredens t.b.v. media
- Lid Algemeen Bestuur Stichting Jason (tot 1 juli)
- Stagebegeleiding

Grinsven, P.C.J. van

(vanaf 1 juni gedetacheerd bij het Forward Strategy Unit, DG Europese Samenwerking, Ministerie van Buitenlandse Zaken)

publicaties

- ‘Nederland in een Unie van 25-plus. Strategische samenwerking noodzaak’, samen met Jan Rood, in: *Internationale Spectator*, juli-augustus 2005, p. 369-372
- ‘Europe lite of Europe puissance: welk Europa na het nee tegen de grondwet?’, samen met Jan Rood, in: *Internationale Spectator*, september 2005, p. 465-470
- 5 overige publicaties

activiteiten

- diverse colleges, trainingen en lezingen zowel intern als extern en optredens t.b.v. media
- Lid CDA-Commissie Buitenland (landelijk)
- Lid Europa-manifestgroep CDA (landelijk)
- Secretaris Bestuur Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken (tot 1 september)
- Projectcoördinator Leergang Nieuwe Lidstaten (i.s.m. CDSP)
- Projectcoördinator Defensietrainees (i.s.m. CSCP)
- Projectcoördinator Workshops CROSS (2x)
- Docent Masters Programma International Relations and Diplomacy, Universiteit Leiden
- Projectcoördinator EDTI-subsidiariteitsconferentie

Keulen, M. van

publicaties

- *Chairing the Enlarged Union: The Netherlands’ 2004 EU Council Presidency*, (met Alfred Pijpers) Clingendael European Papers No. 1, April 2005, 39 p.
- ‘Kroes at All Cost – The Dutch Presidency and the Barroso-crisis’, in: *European Constitutional Law Review*, vol. 1, issue 2, 2005, p. 211-216
- ‘The Netherlands 2005 Council Presidency’ (met Alfred Pijpers), in: *Evropa; Journal of the Polish Institute for International Affairs*, Vol. 14 No 1 May 2005, p. 9-51 (In het Russisch)
- ‘Waar houdt “Europa” op? Over de grenzen van Europa’ (met Rob Boudewijn), in: *Internationale Spectator*, juli-augustus 2005, p. 355-358
- ‘Op zoek naar de wortels van NEEderland’ (met Rob Boudewijn), in: *Openbaar Bestuur*, augustus 2005, p. 24-28
- *Nederland en de totstandkoming van EU-milieurichtlijnen*, (met Jan Rood e.a.) Clingendael rapport, december 2005, 30 p.
- 3 overige publicaties

activiteiten

- Projectcoördinatie EU-cursussen voor de Ministeries van Justitie; Economische Zaken; VROM; Verkeer & Waterstaat en LNV
- Projectcoördinator EU Crash Course
- Projectcoördinator Workshops CROSS in Slowakije en Hongarije
- Projectcoördinator Europa Module in St. Petersburg
- Projectcoördinator Europa Actueel, overplaatsingsprogramma van het Ministerie van Buitenlandse Zaken
- Voor een promotieonderzoek (0,4 fte) verbonden aan het *Centre for European Studies*, Universiteit Twente (tot 1 september)
- Projectcoördinator opdrachtonderzoek implementatie Europese milieuriichtlijnen
- Projectcoördinator opdrachtonderzoek naar het wervings- en selectiebeleid van de Europese Commissie, i.s.m. Research voor Beleid
- Diverse colleges, trainingen en lezingen zowel intern als extern en optredens t.b.v. media
- Voorzitter Ondernemingsraad Instituut Clingendael

Löwenhardt J.H.L.

(50 procent) (tot 1 december 2005)

publicaties

- ‘De Oranjerevolutie en de Europese Unie’, in: *Atlantisch Perspectief*, nr. 1, 2005, p. 12-14
- *Postcommunist Belarus*, S. White, E. Korosteleva and J. Löwenhardt (eds.) (Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2005), 191 p.
- ‘Belarus and the West’, in: *Postcommunist Belarus*, S. White, E. Korosteleva and J. Löwenhardt (eds.) (Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2005), p. 143-159
- ‘Tussen integratie en desintegratie: Gemenebest van Onafhankelijke Staten’ (samen met Hinke Pietersma), in: *Internationale Spectator*, juli-augustus 2005, p. 359-363
- *Stuck in the Middle. The shared neighbourhood of the EU and Russia, 2000-2005*, Clingendael European Papers No. 2, October 2005, 47 p.
- 1 overige publicatie

activiteiten

- Diverse colleges, trainingen en lezingen zowel intern als extern en optredens t.b.v. media
- Voorzitter NGIZ Afdeling Amsterdam
- External Examiner Centre for Russian and East European Studies, University of Birmingham en London School of Economics and Political Science

Meulen, J.W. van der

publicaties

- ‘Westelijke Balkan als *testcase* voor de Europese Unie’, in: *Internationale Spectator*, juni 2005, p. 319-324
- ‘Over vierkanten, driehoeken en assen. Centraal-Europa zoekt EU-partners’ samen met Suzanne Nollen, in: *Internationale Spectator*, juli-augustus 2005, p. 364-368
- *Met gezwinde spoed. Het Nederlands EU-voorzitterschap en het Haags Programma voor Vrijheid, Veiligheid en Recht*, Hans van der Meulen en Roos Toxopeus, Clingendael CESP Paper, december 2005, 42 p.
- 1 overige publicatie

activiteiten

- Projectcoördinator EWPPP
- Wekelijks commentaar in Het Financieele Dagblad
- Diverse colleges, trainingen en lezingen zowel intern als extern en optredens t.b.v. media
- Voorzitter Bibliotheekcommissie Instituut Clingendael

Nollen, S.J.

publicaties

- ‘Over vierkanten, driehoeken en assen. Centraal-Europa zoekt EU-partners’ samen met Hans van der Meulen, in: *Internationale Spectator*, juli-augustus 2005, p. 364-368
- *Nederland en de totstandkoming van EU-milieurichtlijnen*, Jan Rood e.a. Clingendael rapport, december 2005, 30 p.

activiteiten

- Acquisitie en algemene coördinatie EU-opleidingen
- Projectcoördinatie EU-cursussen voor de ministeries van SZW; Justitie; Buitenlandse Zaken; Economische Zaken
- Projectcoördinator Actualiteitenseminar
- EU-onderhandelingsseminars
- Projectcoördinator Startconferentie CESP *Nederland aan zet*
- Onderzoeksmedewerker opdrachtonderzoek implementatie Europese milieurichtlijnen
- Diverse colleges, trainingen en lezingen zowel intern als extern en optredens t.b.v. media
- Lid Ondernemingsraad Instituut Clingendael

Pijpers, A.E.

(60 procent Instituut Clingendael, 40 procent docent Internationale Betrekkingen, Universiteit Leiden)

publicaties

- *Chairing the Enlarged Union: The Netherlands’ 2004 EU Council Presidency*, (met Mendeltje van Keulen), Clingendael European Papers No. 1, April 2005, 39 p.
- ‘The Netherlands 2005 Council Presidency’ samen met Mendeltje van Keulen, in: *Evropa; Journal of the Polish Institute for International Affairs*, Vol. 14 no 1 May 2005, p. 9-51 (In het Russisch)
- ‘Een gemeenschappelijke Europese lotsbestemming?’, in: *Internationale Spectator*, juli-augustus 2005, p. 348-350
- ‘Why the Netherlands said “no”’, in: *Europe’s World* (Brussels), vol. I, No. 1, Autumn 2005, p. 175-177
- *Europese politiek in Nederlands vaarwater. Kronieken en commentaar* (Assen: Koninklijke Van Gorcum 2005), 183 p.
- 4 overige publicaties

activiteiten

- Diverse colleges, trainingen en lezingen zowel intern als extern en optredens t.b.v. media
- Vice-voorzitter Interdisciplinaire Studiegroep Europese Integratie (ISEI), Den Haag
- Lid Assemblée Trans European Policy Studies Association (TEPSA), Brussel
- Correspondent van het FORNET Network of Research and teaching on European Foreign Policy, Londen
- Member of the editorial board of *New Europe, Quarterly of Natolin European Centre*, Warschau

- Penningmeester van de Amsterdamse Kring voor Internationale Betrekkingen

Rood, J.Q.Th.
publicaties

- Het einde van de Europese Unie als politiek project?, in: *Atlantisch Perspectief*, nr. 1, 2005, p. 8-11
- ‘Naar een Europa van kerntaken? Opmerkingen bij Frits Bolkesteins “De grenzen van Europa”’, in: *Internationale Spectator*, mei 2005, p. 235-240
- ‘Wind gezaaid, storm geoogst’, in: *Socialisme en Democratie*, nr. 6, 2005, p. 16-20
- ‘Nederland in een Unie van 25-plus. Strategische samenwerking noodzaak’, samen met Peter van Grinsven, in: *Internationale Spectator*, juli-augustus 2005, p. 369-372
- ‘Europe lite of Europe puissance: welk Europa na het nee tegen de grondwet?’, samen met Peter van Grinsven, in: *Internationale Spectator*, september 2005, p. 465-470
- The future of the constitutional process of the European Union, Briefing paper for the European Parliament Committee on Constitutional Affairs, Brussels, October 2005
- ‘NEEderland ontLEED’, samen met Rob Boudewijn, in: *JASON*, nr. 2, 2005, p. 3-6
- *Nederland en de totstandkoming van EU-milieurichtlijnen*, Jan Rood e.a. Clingendael rapport, december 2005, 30 p.
- 8 overige publicaties

activiteiten

- Waarneming collegereeks Europese politiek, Erasmus Universiteit Rotterdam
- Projectleider opdrachtonderzoek implementatie Europese milieurichtlijnen
- Projectleider EDTI-subsidiariteitsconferentie
- Diverse colleges, trainingen en lezingen zowel intern als extern en optredens t.b.v. media
- Bijzonder Hoogleraar Universiteit Utrecht
- Lid stuurgroep Duitsland Instituut Amsterdam
- Lid Commissie Europese Integratie AIV
- Voorzitter Werkgroep Oostelijke burens (WOB), AIV
- Lid Algemene Redactie Internationale Spectator
- Lid Redactie Vrede en Veiligheid
- Voorzitter Adviesraad CIEP

Schout, J.A.
publicaties

- ‘De Nederlandse EU coördinatie - Het actieve coördinatie alternatief’, in: *Nationale coördinatie van EU-beleid: een politiek en proactief proces*, Den Haag: Raad voor het Openbaar Bestuur (Pre-advice for the Dutch Parliamentary Committee on European Affairs), 2005
- ‘Redevelopment and the community: Comment’, in: Callahan, K., D. Olshfski, E., Schwella (eds), *Global Public Management: Cases and comments*, London: Sage, 2005
- ‘Coordinated European governance: self organising or centrally steered?’, samen met A.J. Jordan, in: *Public Administration* vol 83, no 1, 2005, p. 201-220

- ‘Nice and the French Presidency’, samen met S. Vanhoonacker, in: Laurson, F. (ed.), *The Treaty of Nice: Actor Preferences, Bargaining and Institutional Choice*, Leiden: Martinus Nijhoff, 2005
- *Van event- naar issue-coördinatie - Een subsidiair alternatief voor de Nederlandse EU-coördinatie*, Voorstudie in opdracht van de Raad voor het Openbaar Bestuur, Staatsuitgeverij, 2005
- 2 overige publicaties

activiteiten

- Diverse colleges, trainingen en lezingen zowel intern als extern en optredens t.b.v. media
- Associate Professor, European Institute of Public Administration
- Honorary fellow, Centre for Social and Economic Research on the Global Environment (CSERGE), University of East Anglia, Norwich, UK
- Visiting Fellow, University of Maastricht
- Member of the editorial board of *Bestuurskunde* (Dutch administrative science journal) with special responsibility for public management challenges of European integration (2001-2005)

Clingendael Security and Conflict Programme (CSCP)

Bakker, E.

publicaties

- ‘Radical Islam in the Netherlands’, in: Christopher Heffelfinger (edt.), *Unmasking terror, a global review of terrorist activities*, The Jamestown Foundation, Washington D.C., p. 488-495
- ‘Niederlande: Expansives Sicherheitskonzept, moderate Europäisierung’, in: Glaessner en Lorenz (eds.), *Europäisierung der inneren Sicherheit*, VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden, 2005, p. 127-146
- ‘Terrorisme in Nederland (1969-2004). Is de dreiging nu groter dan ooit?’, in: *Jaarboek Vrede en Veiligheid 2004*, Tilburg: Wolf Legal Publishers, 2005
- The cracks in EU anti-terrorism co-operation that invite attack, in: *Europe’s World*, vol. 1, nr. 1, p. 128-133
- ‘Zelfmoordaanslagen en de islam’ (CA: Maurits berger), in: *Internationale Spectator*, vol. 59, nr. 7/8, p. 403-407
- ‘Ideas on reforming the OSCE’, in: Hoeksema, Ter Laak en Karsten (eds.), *Life begins at 30*, p. 102-107
- Analyse invloed recente ontwikkelingen en inzichten op huidige opwerkingsstrategie, in: R. Jansma (edt.), *Ontwikkelingen met betrekking tot opwerking van splijtstof, Een delta studie*, NRG, Petten, 2005, p. 45-69
- ‘The OSCE in search of a meaningful reform agenda’ (CA: Hinke Pietersma), in: *Atlantisch Perspectief*, vol. 29, nr. 7/8, 2005, p. 23-29
- ‘CBRN-terrorisme: niet een kwestie van of, maar van wanneer’, in: Geert Wismans (red.), *Crisisbeheersing belicht*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Den Haag, 2005, p. 85-91
- 21 overige publicaties

activiteiten

- optreden als inleider
- 22 dagdelen onderwijs (waarvan 17 intern)
- interviews aan schrijvende pers, radio en tv

- organisatie van vier seminars (CA Coen Melman, Leen Boer, Jonathan Granoff)
- productie video “Islamistisch Terrorisme” (CA: Roos Toxopeus, Maurits Berger)
- docent cursus “Security and International Law in a Multilateral World” van de Leiden-Clingendael Masters
- dagelijks begeleider promovendus Radboud Universiteit Nijmegen, Jair van der Lijn
- redacteur Quarterly on Security and Cooperation in Europe ‘Helsinki Monitor’
- redacteur Tijdschrift over Centraal-Europa en de Balkan ‘Ablak’
- boekenredacteur ‘Vrede & Veiligheid’
- bestuurslid Spolu International
- bestuurslid Nederlands Helsinki Comité

Haas, M.de

(plaatsing op Clingendael: 1 mei 2005)

publicaties

- ‘A decade of terrorism in Russia’, *The Officer magazine*, Volume 18, Issue 3, May/June 05, p. 26-29; ‘Van Boedjonnovsk tot Beslan: tien jaar terrorisme in Rusland’, *Gezinsgids*, jrg 58 (2005) nr. 4, 21 juli, p. 58-61
- ‘Geen gevaar voor de rood-gele hordes: samenwerking in SCO-verband dient vooral negatief strategische doel’, *Reformatorisch Dagblad*, 5 september 2005, p. 17
- *Russian-Chinese military exercises and their wider perspective: Power play in Central Asia*, Russian Series 05 / 51, Swindon: Conflict Studies Research Centre, UK Defence Academy, October 2005
- ‘Nederlandse Defensie Doctrine: instrument van buitenlands en veiligheidsbeleid’, *Internationale Spectator*, jrg 59 (2005) nr. 11, november, p. 595-599
- ‘De Nederlandse Defensie Doctrine: exponent van veiligheidsbeleid’, *Atlantisch Perspectief*, jrg 29, nr. 6, november 2005, p. 11-15
- ‘De Nederlandse Defensie Doctrine: schakel tussen defensiebeleid en militaire inzet’, *Militaire Spectator*, jrg 174 (2005) nr. 11, p. 493-502; *Marineblad*, jrg 115 (2005), nr. 11, p. 342-348
- ‘Sovjet-spionnen doen een boekje open’. Boekbespreking van ‘Schild en zwaard van de Oktoberrevolutie: De memoires van Sovjet inlichtingenofficieren’ van Dr. B. de Jong, *Internationale Spectator*, jrg 59 (2005) nr. 11, november, p. 616-617
- ‘Tijd voor nationale veiligheidsstrategie: leger, politie en instanties moeten op alle niveaus samenwerken’, *Reformatorisch Dagblad*, 22 december 2005, p. 3, 13

activiteiten

- 7 lezingen
- 6 dagdelen onderwijs
- Diverse interviews voor pers, radio en tv

Mans, U.

publicaties

- ‘De Afrikaanse Unie: Tussen Ambitie en Werkelijkheid’, in: *Internationale Spectator*
- ‘Voorkomen of Genezen: Prioriteiten van de Afrikaanse Unie omtrent vrede en veiligheid: een dilemma’, in: *Vrede en Veiligheid Jaarboek 2005*

activiteiten

- Coördinatie:
 - Indonesia: Democratic Control of the Armed Forces
 - Uganda: Leadership Training for Security Policy and Management
 - Sudan: International Relations Course (GoS / SPLM)
 - HDV
- Onderzoeksprojecten:
 - CCSS Mees Pierson - China 2020
 - CCSS NC3A - NATO 2025
- Diverse lezingen
- Diverse interviews

Toxopeus, R.S.E.V.

publicatie

- publicatie in *Internationale Spectator*

activiteiten

- Projectleiding, programma-coördinatie, doceren/werkgroepbegeleiding CSCP: Leerprogramma Internationale Politie Oriëntatie III en IV, International Conflictmanagement, Indonesia Good Governance
- Doceren/Werkgroepbegeleiding voor CDSP: LOD, LBB, Indonesia Junior Diplomats
- 20 dagdelen onderwijs en (onderhandelings-)trainingen
- Samenstellen en actualiseren van opleidingsmateriaal en casuïstiek
- Vervaardigen documentaire *Terrorismebestrijding in Nederland: Bedachtzaamheid en waakzaamheid* in opdracht van Politie Rotterdam-Rijnmond
- Evaluatieonderzoek Nederlands EU-voorzitterschap: de totstandkoming van het Haags Programma (publicatie *Met gezwinde spoed. Het Nederlands EU-voorzitterschap en het Haags Programma voor Vrijheid, Veiligheid en Recht*, februari 2006)
- CCSS-onderzoeksopdrachten voor NAVO, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- diverse interviews voor radio en televisie
- lid Ondernemingsraad Instituut Clingendael
- werkgroep leider 'Radicalisering, veiligheid en jongeren' bij de Nederlandse Vereniging voor Integrale Veiligheid

Veen, R. van der

(gedetacheerd vanuit Ministerie Buitenlandse Zaken, zomer 2005-zomer 2006)

publicaties

- publicatie in december 2005 van de *Franse editie van mijn Afrika-boek*: 'L'Afrique, les causes d'un échec: L'histoire récente du continent noir'
- voorbereiding boek over de ontwikkeling van Azië. Zal naar verwachting uitkomen in 2007 bij KIT Publishers in Amsterdam.
- voorbereiding van uitgave in het kader van de Clingendael Diplomacy Papers over de ontwikkeling van India; naar verwachting in mei 2006
- Boekbespreking:
 - van Tim Clissold, 'Mister China', in: *Internationale Spectator*, oktober 2005
 - van Jan Pronk, 'Willens en wetens', in: *Openbaar Bestuur*, maart 2006
 - van John Vandaele, 'Het recht van de rijkste', in: *Internationale Spectator*, februari 2006

activiteiten

- 4 dagdelen onderwijs

Wijk, R. de
publicaties

- *The Art of Military Coercion* (Mets en Schilt: Amsterdam) 282 p.
- *Supermacht Europa* (Mets en Schilt: Amsterdam) 215 p.
- ‘Duider of commentator?’, *Kwakzalvers en Waarzeggers* (SPIL, Leiden) p. 54-55
- ‘Security Implications of NATO Transformation for Smaller Members’, in M. Satala (red): *Small States and NATO*, Helsinki: Atlantic Council Council of Finland, Occasional Papers no. 6, p. 17-24
- ‘Creating Forces for War Fighting, Stabilization and Reconstruction’, in B. Schreer, E. Witlock (eds) *Divergent Perspectives on Military Transformation* (Bonn: SWP) 2005, p. 36-46
- ‘Polderen en crisisbeheersing: een recept voor een ramp’, in G. Wismans, *Crisisbeheersing belicht*, Ministerie van Binnenlandse en Koninkrijkszaken, pp.29-38
- (Met Peter van Ham) ‘Strategische Cultuur en de transatlantische gedachte’, *Internationale Spectator*, jaargang 59, nr. 1, p. 8-11
- ‘Terrorismebestrijding: een strategie van “hearts and minds”’, *Justitiële Verkenningen*, 2 / 05, p. 47-63
- ‘Nationale veiligheid vereist eenheid van commandovoering’, *Nieuwsbrief Crisisbeheersing*, p. 16-17
- (Met R. Toxopeus) ‘Hoe Binnen en Buitenlandse Veiligheid Verweven Zijn’, *Internationale Spectator*, jaargang 59, nr. 7 / 8, juli-augustus, p. 421-425
- Venusberg Group, *Ten Messages to the European Council*, (Gutersloh: Bertelsmann Stiftung)

activiteiten

- Hoogleraar Internationale Betrekkingen, KMA te Breda
- Hoogleraar Strategische Studies, Universiteit Leiden
- lid Raad voor het Defensieonderzoek (TNO)
- bestuurslid Europese Beweging Nederland
- bestuurslid Atlantische Commissie
- lid stuurgroep European Security Forum (IISS, CEPS Londen en Brussel)
- lid Venusberg Group (Bertelsmann Foundation, Gutersloh)
- lid redactie Internationale Spectator
- bestuurslid International Legal Alliances
- vele interviews, artikelen en optredens voor de media

Conflict Research Unit (CRU)

articles and book chapters

- Jeroen de Zeeuw (2005) “Projects Do Not Create Institutions. The Record of Democracy Assistance in Post-Conflict Societies”, *Democratization*, vol. 12, no. 4: p. 481-504
- Luc van Goor, Uli Mans and Jeroen de Zeeuw (2005) “Afrikaanse Unie: Tussen Ambitie en Werkelijkheid” [African Union: Between Ambition and Reality], *Internationale Spectator*, vol. 59, no. 7/8: p. 426-430

Clingendael Security Paper–

- Emeric Rogier (2005) *No More Hills Ahead? The Sudan's Torturous Ascent to Heights of Peace*

- CRU occasional papers*
- Suzanne Verstegen, Luc van de Goor and Jeroen de Zeeuw (2005) *The Stability Assessment Framework: Designing Integrated Responses for Security, Governance and Development*. Prepared by the Clingendael Institute for the Netherlands Ministry of Foreign Affairs. The Hague, February 2005
 - Barnett R. Rubin, Humayun Hamidzada and Abby Stoddard (2005) *Afghanistan 2005 and Beyond : Prospects for Improved Stability Reference Document*, April 2005
 - Emeric Rogier (2005) *Designing an Integrated Strategy for Peace, Security and Development in Post-Agreement Sudan*, April 2005
 - Tsjeard Bouta (2005) *Assessment of the Disarmament and Community Reinsertion Programme (DCR) in Ituri*, May 2005
 - Tsjeard Bouta, Ayse Kadayifci-Orellana, Mohammed Abu-Nimer (2005) *Faith-Based Peace-Building: Mapping and Analysis of Christian, Muslim and Multi-Faith Actors*. The Hague / Washington DC: Clingendael Institute / Salam Institute for Peace and Justice, November 2005
- seminar proceedings*
- Tsjeard Bouta, Georg Frerks, and Bib Hughes (2005) *Gender and Peacekeeping in the West African Context. Workshop Report 1 –3 December 2005*. Accra and The Hague: Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre and Clingendael Institute
 - Sicco Kuijper and Tsjeard Bouta (2005) ‘Verslag discussie Gender in Crisisbeheersingsoperaties’, The Hague, 16 March 2005
 - Steven Schoofs and Jeroen de Zeeuw (2005) *The Future of Democracy Assistance*. Seminar Report, 28-29 April 2005, Nairobi
- CRU working papers*
- Mohamed Gibril Sesay and Charlie Hughes (2005) *Go Beyond First Aid : Democracy Assistance and the Challenges of Institution Building in Post-Conflict Sierra Leone* (Working Paper 34)
 - Jeannine M. Suurmond (2005) *Our Talk and Walk : Discourse Analysis and Conflict Studies* (Working Paper 35)
 - Jos van Wersch and Jeroen de Zeeuw (2005) *Mapping European Democracy Assistance. Tracing the Activities and Financial Flows of Political Foundations* (Working Paper 36)
- Policy Briefs*
- Georg Frerks and Bart Klem (2005) *Muddling the Peace Process: Post-tsunami Rehabilitation in War-torn Sri Lanka* (Policy Brief # 2)
 - Emeric Rogier (2005) *Moving Beyond the North-South Paradigm. Spoilers and Perils in Post-Settlement Sudan* (Policy Brief # 3)
 - Hans Hoebeke (2005) *Elections Between Hope and Fear* (Policy Brief # 4)
- Reports for the Ministry of Foreign Affairs*
- Hans Hoebeke (July 2005) *Great Lakes Update: Elections in Burundi*
 - Hans Hoebeke (July 2005) *Great Lakes Update: Evolution of the DRC Transition Process*
 - Hans Hoebeke (August 2005) *Great Lakes Update: Regional Developments*
- Conference papers*
- Suzanne Verstegen (March 2005) *HIV/AIDS: Waking up to the Challenges*
 - Alex de Waal (April 2005) *Issue Paper 1: HIV/AIDS and the Military*
 - Alex de Waal (April 2005) *Issue Paper 2: HIV/AIDS and Democratic Governance*

III CLINGENDAEL INTERNATIONAL ENERGY PROGRAMME (CIEP)

- publicaties*
- 'Dertig Jaar Nederlands Energiebeleid: van Bonzen, Polders en Markten naar Brussel zonder Koolstof', Jacques de Jong, Ed Weeda, Theo Westerwoudt, Aad Correljé, *CIEP Energy Publication*, The Hague, Clingendael Institute, May 2005
- studies*
- Tomorrow's Mores: The International System, Geopolitical Changes and Energy, Femke Hoogeveen and Wilbur Perlot (eds.) CIEP Study, The Hague, Clingendael Institute, December 2005
- artikelen*
- Energy in a Changing World, Coby van der Linde in: *Managing Strategic Surprise: lessons from risk management and risk assessment*, Paul Bracken et al, September 2005
 - Verenigde Staten en Europese Unie: Trouwe bondgenoten?: Nieuwe episode in energiediplomatie, Coby van der Linde & Femke Hoogeveen, in: *Internationale Spectator*, juli-augustus 2005
 - De Verenigde Staten en de Europese Unie in Centraal-Eurazië: relaties met regionale mogendheden, Mehdi Amineh & Henk Houweling, in: *Internationale Spectator*, januari 2005
- briefing papers*
- Can Russian oil growth be sustained?, Erik Janssen CIEP Briefing Papers 4, Oktober 2005
 - Moving beyond the stalemate: addressing the nuclear challenge by supranational means, Ruud Lubbers CIEP Briefing Papers 3, August 2005
 - Post-Kyoto and the position of the European Union, Wilbur Perlot CIEP Briefing Papers 2, August 2005
 - Ownership unbundling of energy distribution companies in The Netherlands, Christoph Tönjes, CIEP Briefing Papers 1, August 2005
- overige publicaties*
- Energie in een veranderende wereld, Oratie Coby van der Linde, RU Groningen 22 november 2005
 - Security of Supply: Invest in Energy Efficiency!, Coby van der Linde and Lucia van Geuns, Briefing paper ASEM EMM6 for special session on Energy September 2005
 - Energy paper: The European Market for Seasonal Gas Storage - Discussion paper CIEP, August 2005
 - Waarheen wil Europa met kernenergie?, Stephan Slingerland en Christoph Tönjes Press article, de Volkskrant, 27 september 2005
 - Fossil fuels; Reserves and alternatives - a scientific approach, Lucia C. van Geuns and Linda A. Groen, Amsterdam, Ciep, Earth and Climate Council (KNAW), 2005
 - Gas to Power in Europe, Christoph Tönjes, Groningen (Energy Delta Institute), Clingendael Institute (Den Haag), April 2005
- columns*
- 16 columns van Coby van der Linde in *Energie Nederland*; ook beschikbaar via de CIEP website
- evenementen*
- 20 december 2005: Clingendael Energy Lecture on 'EU energy markets and liberalisation' by J. Vasconcelos

- 9 december 2005: CIEP Future Fuels Seminar "An International Market for Biofuels?"
- 12-13 december 2005: Workshop on Gas Market Regulation in the United States. Washington. (CIEP/IGU project on gas market regulation), organised jointly with the Dutch Embassy to the United States.
- 28 oktober 2005: CIEP Workshop 'Geopolitics and Energy Markets' Organised at the 'Energy Convention', Groningen
- 10 oktober 2005: CIEP Workshop 'The European Market for Seasonal Gas Storage'
- 30 september-1 oktober 2005: Workshop Gas Market Regulation in Europe (Florence), (CIEP/IGU project on gas market regulation), organised jointly with the Florence School of Regulation
- 30 augustus 2005: CIEP Energy roundtable on the occasion of the visit of H.E. Vladimir S. Shkolnik, Minister of Energy and Natural Resources of the Republic of Kazakhstan
- 27 juni 2005: CIEP Seminar "Transition Policies in the EU and the Role of GtL and CtL"
- 30 mei 2005: CIEP International Conference "The security of energy supply in China, India, Japan, South Korea, and the European Union; possibilities and impediments". In cooperation with IIAS, Leiden
- 17 mei 2005: Presentation of Clingendael Energy Publication 'Dertig Jaar Nederlands Energiebeleid' 'Thirty Years Dutch Energy Policy'
- 19 april 2005: CIEP Electricity Market Seminar: "Regional Electricity Markets in the European Union"
- 9 februari 9 2005: CIEP energy market seminar 'Ownership unbundling of energy companies'
- 31 januari 2005: CIEP Mini-seminar for Iraqi diplomats on international energy issues, in co-operation with Shell and ING

training

- One-day Energy training modules:
 - 15 Maart 2005: 'Energy and Geopolitics'
 - 24 Mei 2005: 'Energy and Liberalisation'
 - 26 Augustus 2005: 'Energy course' NUON
 - 12 September 2005: 'Energy and Climate'
 - 23 Augustus 2005: Workshop "Scenario analyse China in 2020" for MeesPierson together with. CCSS/TNO (long term strategy analysis for MP asset management)
- Doorlopend 2005:
 - Energielezingen voor diplomaten door Ciep staf in trainingen van andere Clingendael programma's

IV STAF CLINGENDAEL

Staf Clingendael (indien niet anders is aangegeven) per 31 december 2005

Afdeling/functie

Naam

Directie

directeur
plv. directeur
financieel adviseur
directiesecretaresse
personeelsconsulent

prof. dr J.W. de Zwaan
drs P.W. Meerts
M.L. Blankestijn
mw. J.A. Gerharz
mw. M.C. Mennes-Leijh

Clingendael Diplomacy Studies Programme

hoofd
plv. hoofd
hoofd Global Governance Onderzoeksprogramma
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
hoofd secretariat
secretaresse
secretaresse
secretaresse

prof. dr J. Melissen
drs R.S. Ton
dr P. van Ham
drs A.G.A. Bakker
dr M.S. Berger
mw. drs S. Eysink
drs J. Larosch
mw. drs H.Y.K. Pietersma
mw. drs U. Seela
mw. C.C.Y.W. ten Have
mw. P.R. Henskes
mw. R. Jitan
mw. C.M. Zammito

Clingendael European Studies Programme

hoofd
plv. hoofd
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
hoofd secretariaat
secretaresse
secretaresse

prof. dr J.Q.Th. Rood
mw. drs S.J. Nollen
drs R. Boudewijn
drs P.C.J. van Grinsven
mw. drs M. van Keulen
drs J.W. v.d. Meulen
dr A.E. Pijpers
dr J.A. Schout
mw. B. Leiteritz
mw. C.S. Abdoel Wahid
mw. D.M. Belfor

Clingendael Security and Conflict Programme

hoofd
plv. hoofd
wetenschappelijk adviseur
wetenschappelijk medewerker

prof. dr R. de Wijk
Ktzt B.B. van Gameren
gen.-majoor b.d. mr drs C. Homan
dr E. Bakker

wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
stafassistent
hoofd secretariaat
secretaresse
secretaresse
secretaresse

mw. dr M.Boot-Matthijssen
Lt-kol. dr M. de Haas
drs U. Mans
mw. drs R.S.E.V. Toxopeus
Aooi R. de Vries
mw. C.J. van Egmond-Boeye
mw. D.L. Kranendonk-Wierenga
mw. M.H.C. van Oudheusden
mw. C. Veltkamp

Conflict Research Unit

hoofd
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker
wetenschappelijk medewerker

drs L. van de Goor
ir T.P. Bouta
drs H. Hoebeke
Ktz G.C. de Nooy
mw. drs S. Versteegen
ir J. de Zeeuw

Clingendael International Energy Programme

hoofd
senior researcher/adjunct
researcher
researcher
researcher (tot 1.10.2005)
senior researcher (begonnen 1.09.2005)
secretaresse

mw. prof. dr J.G. van der Linde
mw. drs L.C. van Geuns
ir W.G. Perlot
mw. drs J.F. Hoogeveen
drs E. Janssen
dr S. Slingerland
mw. W. Auf dem Brinke

Aan het CIEP zijn 3 fellows en vijf associate fellows verbonden:

seconded senior research fellow
senior research fellow
senior research fellow (op project basis)

drs J. de Jong
drs D. de Jong
drs H. Maters

associate fellow
associate fellow
associate fellow
associate fellow
associate fellow (sinds september 2005)

dr A. Correlje
prof.dr K. Radke
dr M. Amineh
drs Paul Nillesen
drs R. Figueredo

Stafbureau Bidoc

hoofd
informatiespecialist
bibliotheekassistent

mw. S. van Ankeren
mw. drs A.C. Molenaar
mw. E. Oliehoek-Vergeest

Stafbureau Externe Zaken

hoofd
coördinator organisatie

mw. drs A.C. Gans-Pronk
mw. S. Vogelsang

Stafbureau Financiële Administratie

hoofd
boekhoudassistent

dhr S. Boejharat
mw. H. Gangadajal

Stafbureau Internationale Spectator

hoofdredacteur
eindredacteur
eindredacteur

prof. dr J.W. de Zwaan
drs G.J. Telkamp
drs P.A. Schregardus

Stafbureau Informatisering

hoofd
systeembeheerder
webmaster

drs G.W. van der Velden
dhr B. Martinez Mayans
dhr C.H.M.J. Smeets

Stafbureau Interne Zaken

hoofd
receptioniste/telefoniste
receptioniste/telefoniste
receptioniste/telefoniste
huismeester
huismeester

drs G.W. van der Velden (interim)
mw. E. Oliehoek-Vergeest
mw. M.J. Velders
mw. N. Verbon
dhr A.H.I.M. Nieuwenhuis
dhr A.J. Drost

Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken

officemanager

mw. C. Snoeks-Bakker